



SCHOOLPLAN 2021-2025
HELIOMARE ONDERWIJS
DE VELST
SO EN (V)SO- Dagbesteding (BAD)



Inhoudsopgave

1. INLEIDING

- 1.1. Gegevens school en bestuur
- 1.2. Totstandkoming schoolplan

2. WIE ZIJN WIJ?

3. DE KADERS: HIER (BE)STAAN WE VOOR

- 3.1 De missie/visie van Heliomare
- 3.2 Collectieve thema's, ambities en speerpunten voor de toekomst

4. ONDERWIJSKUNDIG BELEID

- 4.1. Onderwijsaanbod
 - 4.1.1 Eigen aspecten van kwaliteit
- 4.2. Het pedagogisch klimaat
- 4.3. De veiligheid op school
 - 4.3.1 Eigen aspecten van kwaliteit
- 4.4. Onderwijstijd
- 4.5. Zicht op ontwikkeling en begeleiding
 - 4.5.1 Eigen aspecten van kwaliteit

5. PERSONEELSBELEID

- 5.1. Inleiding
- 5.2. Bekwaamheidseisen
- 5.3. Het pedagogisch-didactisch handelen
 - 5.3.1 Eigen aspecten van kwaliteit

6. KWALITEITSZORGBELEID

- 6.1. De inrichting van onze kwaliteitszorg
- 6.2. Uitgangspunten van het Kwaliteitsbeleid

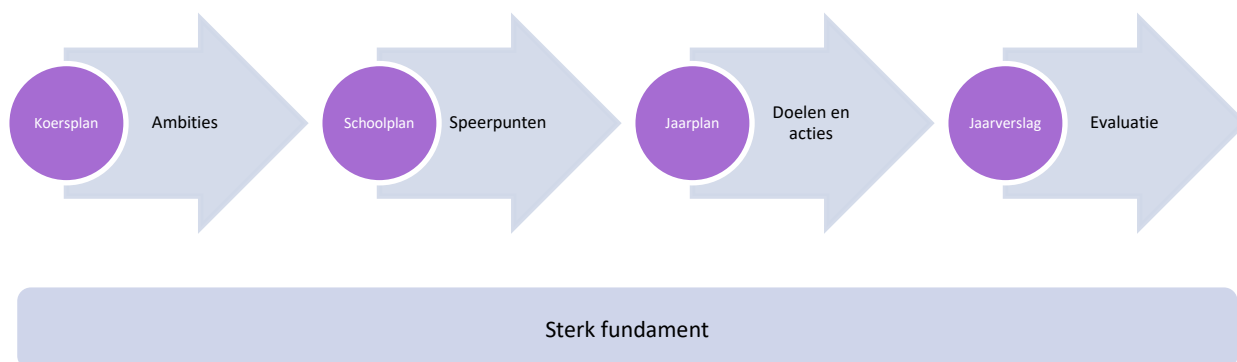
7. ONZE SPEERPUNTEN VOOR 2021-2025

BIJLAGEN

- 1. Vaststellingsformulier
- 2. Inzet Nationaal Programma Onderwijs
- 3. Sponsorbeleid
- 4. Landelijk doelgroepenmodel SO en VSO

1. Inleiding

Voor 2021-2025 heeft Heliomare Onderwijs een koersplan opgesteld. Vanuit een sterk fundament met integrale kwaliteitsaanpak werken we aan drie collectieve thema's met vastgestelde ambities. Iedere school heeft met het team deze ambities vertaald naar specifieke speerpunten die in dit schoolplan staan opgenomen. Van daaruit maakt ieder team elk jaar een jaarplan waarin de ambities zijn vertaald naar specifieke doelen en acties. Aan het eind van het jaar evalueren we deze in een jaarverslag. Op die wijze wordt vorm gegeven aan een cyclus van plannen, uitvoeren en evalueren.



Dit schoolplan beschrijft het beleid, de ambities en de speerpunten van SO en VSO BAD De Velst voor de periode 2021-2025. We hebben ernaar gestreefd dit zo kort en krachtig mogelijk te doen, inclusief de wettelijke eisen die daaraan gesteld worden. De belangrijkste boodschap van dit schoolplan is zichtbaar gemaakt in een poster die op school hangt en op de website te zien is.

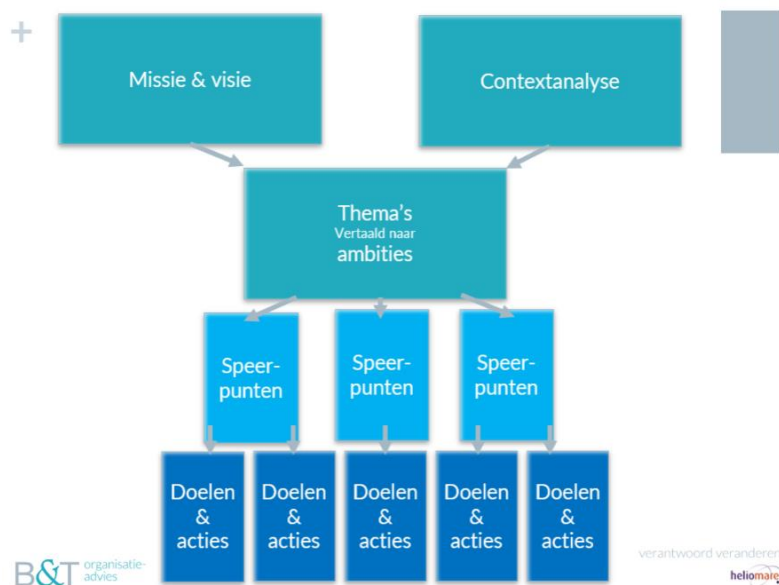
1.1 Gegevens school en bestuur

School: Heliomare Onderwijs SO en VSO BAD De Velst
Brin: 01MI
Schoolleider: J. Reckers
Adres: De Velst 1, 1963 KL Heemskerk
Telefoon: 088 920 80 00
E-mailadres: info-onderwijs@heliomare.nl
Website: <https://www.heliomare.nl/locaties/heliomare-speciaal-onderwijs-in-heemskerk/>

Bevoegd gezag nummer: 40837
Bestuur: Stichting Heliomare Onderwijs
Bezoekadres: Relweg 51, 1949 EC Wijk aan Zee
Postadres: Postbus 78, 1940 AB Beverwijk
Telefoon: 088 920 88 88
E-mail: bestuurssecretariaat@heliomare.nl
Website: <https://www.heliomare.nl>

1.2 Totstandkoming schoolplan

Dit schoolplan is in samenspraak met de medewerkers en belanghebbenden van Heliomare Onderwijs De Velst, SO en VSO BAD, tot stand gekomen. De school is hierbij begeleid door B&T organisatie advies.



De volgende processtappen zijn hiervoor doorlopen:

Periode 2021	Activiteit
mei	Schoolscan i.v.m NPO (Nationaal Programma Onderwijs)
Juni	Eerste gesprek B&T met schoolleiding (intake)
Juni Context analyse	Invullen en maken van een context analyse door de schoolleiding en projectgroep
Juli teamsessie 1	Eerste sparringsessie met projectgroep aangevuld met teamleden (totaal 12 mensen)
Augustus	Start schrijven van de onderlegger (schoolleider, B&T adviseur en een lid van de projectgroep)
20 augustus teamsessie 2	Tweede sparringsessie, met projectgroep, aangevuld met teamleden (totaal 27 mensen, waaronder PMR)
1,3, 8 en 10 september teamdagen	Vier teamdagen met alle teamleden.
September	Tegenlezen en feedback op de onderlegger schoolplan (schoolleider, lid van projectgroep, B&T adviseur)
September	Schrijven plan
September	Voorleggen van plan aan MR Advies en instemming
Oktober	Opleveren grafische schoolplanposter
...	Presentatie poster met speer- en actiepunten.

Context analyse

De projectgroep (schoolleider, intern begeleiders, orthopedagogen, kernteam coördinatoren, maatschappelijk werkers, leerkracht, coördinator onderwijszorgassistenten) heeft een context analyse gemaakt van de school, begeleid door Loes Peterse, adviseur van B&T. Deze contextanalyse is gemaakt aan de hand van data analyse die relevant is voor de interne en externe context. De basis is daarbij de missie en visie van Heliomare Onderwijs, strategische thema's koersplan Heliomare Onderwijs, de ambities uit het koersplan Heliomare Onderwijs aangevuld met school specifieke en omgevingsfactoren uit de context van de school die het beleid medebepalen.

De context analyse gaf richting aan de stappen die de komende jaren gezet kunnen worden.

Kies een afbeelding die past bij hoe jij de school nu ziet.
Kies ook een afbeelding die past bij hoe jij hoopt dat de school over 4 jaar is.
Vertel aan je teamgenoten het verhaal bij jouw afbeeldingen en ben nieuwsgierig naar het verhaal van de ander.
Wat valt jullie op?



https://padlet.com/loes_peterse/sodevelst

B&T organisatie-advies

heliomare

Twée teamsessies juli en augustus

De projectgroep, aangevuld met leerkrachten en onderwijszorgassistenten hebben in 2 bijeenkomsten aan de hand van de eerste onderlegger de ambities van de school, de uitgangspunten en speerpunten besproken, aangevuld en aangescherpt.

De 4 teamdagen zijn vervolgens, op grond van de opbrengst van deze dagen, voorbereid door de intern begeleiders en schoolleider.

Stap 1: verken samen de drie thema's

1. Op welke wijze gaan deze thema's het verschil maken voor de leerlingen?
2. Wat wordt in deze beschrijving niet (voldoende) belicht? (blinde vlekken)



Stap 2: vul toelichting aan in padlet



September 2021

Tijdens de 4 teamdagen, waar op 3 afwezige teamleden na, iedereen aan heeft deelgenomen, heeft het team feedback gegeven op de schoolontwikkeling, de voorgestelde ambities, de speerpunten voor de toekomst. Tijdens de teamdagen is onderzocht waar we nu als school staan, wat we willen bereiken, wat de missie en visie is van de school en wat de stip op de horizon is. De vragen: Wat is nodig om de gewenste ontwikkeling te realiseren en leverde veel concrete speerpunten en actiepunten op.

Terugkoppeling tijdens de kwaliteitsgroep bijeenkomst (Met alle projectgroepleden, met uitzondering van maatschappelijk werk (verhinderd) en de orthopedagoog van het aanmeldpunt (verhinderd)

De opbrengst van deze vier dagen is besproken en speerpunten zijn vastgelegd. De feedback besproken tijdens het begeleidingsgesprek met B&T en verwerkt in het uiteindelijke schoolplan en een poster.

- Bekijk de ambities van Heliomare Onderwijs in de padlet. Wat betekenen deze ambities voor jullie school, jullie kinderen, jullie team?
- Vertaal de ambities naar jullie school. Past de ambitie al bij jullie school? Laat hem dan zoals hij is.
- Missen jullie nog een ambitie bij het thema? Formuleer deze met elkaar en schrijf hem in de padlet.
- Speerpunt: Welk eerste stap gaan jullie zetten op weg naar de ambities? Wat hebben jullie bij iedere ambitie als eerste te doen?



Eind september: Toelichting en presentatie op MR vergadering en presentatie definitief plan en poster aan team. Het schoolplan is richtinggevend en het opstellen van de ambities en speerpunten is een startschot. Aan de hand van het plan zullen er in samenspraak met team en de MR vervolgkeuzes gemaakt worden en stappen gezet worden. Het (meerjaren) schoolplan wordt ook in oktober vertaald in een jaarplan voor 2021-2022 en de komende jaren. Betrokkenheid van het team en de MR is daarbij voorwaardelijk.

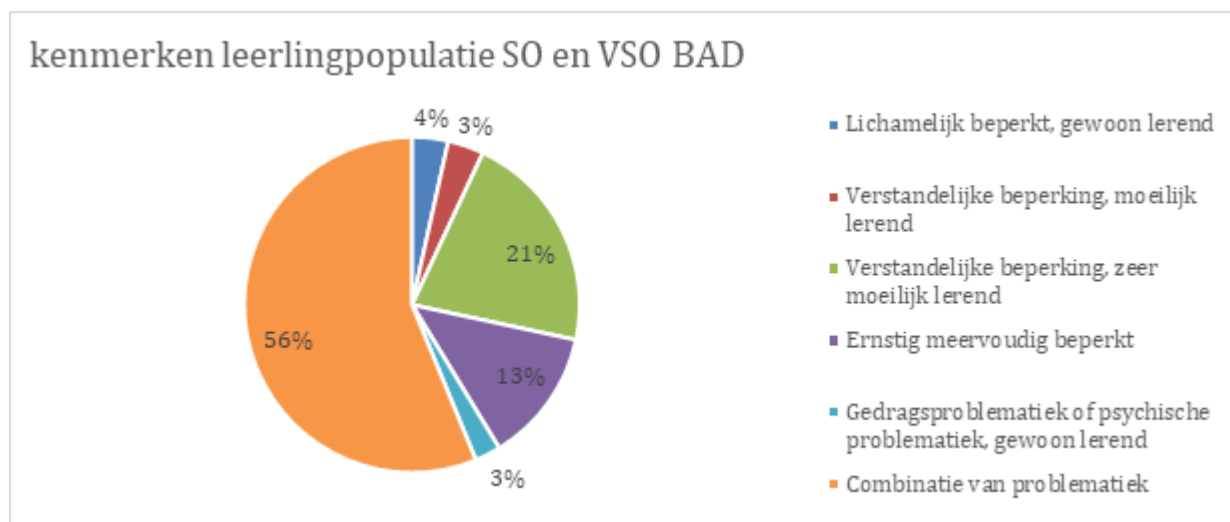


2. Wie zijn wij?

Leerlingpopulatie

Heliomare Onderwijs biedt kinderen en jongeren met speciale onderwijsbehoeften in de regio Noord-Holland (voortgezet) speciaal onderwijs met passende zorg, waardoor zij de best mogelijke kans van slagen hebben op deelname aan de maatschappij. Het SO De Velst verzorgt gespecialiseerd onderwijs aan leerlingen in de leeftijd van 4-tot maximaal 14 jaar. Het VSO Bad De Velst verzorgt het onderwijs aan leerlingen met uitstroombestemming Belevings-, taak- en activiteitgerichte dagbesteding. De VSO leerlingen zijn tussen de 12-20 jaar oud. De school heeft gemiddeld 200 leerlingen. Gedurende het schooljaar worden nieuwe leerlingen aangemeld (4 jarigen en zij-instromers) en stromen leerlingen uit naar bijvoorbeeld dagcentra of zo nodig en wenselijk naar een andere vorm van onderwijs (SO, SBO).

De leerling populatie is zeer divers. Bij een groot deel van de leerlingen is sprake van een zeer complexe onderwijs-, gedrag- en zorgondersteuningsvraag.



De school verzorgt gespecialiseerd onderwijs voor:

- Leerlingen met een ondersteuningsvraag op basis van een enkel- of meervoudige fysieke en/of cognitieve beperking, die naast passend onderwijs ook (verpleegkundige-) zorg en/of therapie nodig hebben.
- Leerlingen met een lichte tot zeer ernstige verstandelijke beperking.
- Leerlingen met motorische problemen met een specifieke onderwijsondersteuningsbehoefte (zoals leerproblemen in combinatie met communicatie-, sociaal-emotionele en contactproblemen). Ons aanbod is tevens passend voor leerlingen met visuele en auditieve beperkingen.
- Leerlingen met (in combinatie met bovenstaande) internaliserende problematiek.
- Leerlingen die kunnen participeren in groepsgebonden onderwijs.

We kunnen geen passend onderwijs aanbod verzorgen, wanneer sprake is van:

- Leerlingen met omschreven externaliserende gedragsproblemen. De veiligheid van de (kwetsbare) medeleerlingen is bepalend.
- Leerlingen die overwegend individueel benaderd dienen te worden en niet in een groep van 6-9 leerlingen kunnen participeren.
- Voor geheel dove of blinde leerlingen.
- Voor leerlingen die aangewezen zijn op een intensief behandelprogramma vanuit GGZ.

Het SO en VSO BAD Heliomare Onderwijs brengt de leerlingen in beeld met behulp van het landelijk doelgroepenmodel. Het werken met het landelijk doelgroepenmodel levert een belangrijke bijdrage aan het vergroten van:

- de opbrengstgerichtheid van het onderwijs (kwaliteitszorg),
- het doelgericht plannen van het onderwijs aan leerlingen,
- het maken van beredeneerde keuzes in leerlijnen en onderwijsaanbod,
- een goede afstemming met ouders en leerling,
- een goede overgang naar vervolgonderwijs, arbeidsmarkt of dagbesteding.

Personeel

Het team bestaat uit ca. 103 personeelsleden, het overgrote deel heeft een deeltijd aanstelling. De afgelopen jaren zijn door natuurlijk verloop en groei 28 nieuwe personeelsleden aangesteld. Een kwart van het bij de groepen betrokken personeel is sinds 2019 in dienst. Meerdere medewerkers werken al lange(re) tijd op het SO/VSO BAD.

Het klassenteam wordt ondersteund door leden van de commissie voor de begeleiding (CvB):

- een orthopedagoog/psycholoog (voor vragen rondom het gedrag en de ontwikkeling van het kind);
- een maatschappelijk werker (voor vragen van ouders rondom hulpverlening of zorg in de thuissituatie);
- een intern begeleider.

Het huidige schoolteam is ontstaan uit een samenvoeging van 2 schoolteams. In schooljaar 2016-2017 is het team van ZML school de Zevensprong en het team van het SO Heliomare onderwijs samengevoegd onder leiding van de toenmalige teamleider, de heer Rob van der Eng. De groepen waren verdeeld over twee locaties in Wijk aan Zee. In 2017 is de school verhuisd naar Heemskerk, De Velst 1. Het nieuwe gebouw en omgeving versterkte de samenwerking en maakte dat het één schoolteam werd. In schooljaar 2017-2018 is veel tijd geïnvesteerd in het bouwen aan de nieuwe schoolcultuur, verbinden van het team. Eind 2017 is de heer Van der Eng vervroegd met pensioen gegaan. Mevrouw Judith Reckers is als teamleider en later schoolleider aangesteld.

In 2019-2020 zijn de SO en VSO EMB groepen (ernstig meervoudig beperkte leerlingen) toegevoegd aan het SO De Velst. Het VSO heeft de naam BAD gekregen, passend bij de uitstroombestemming van deze leerlingen. De samenwerking die op deze wijze mogelijk werd, versterkt het passend onderwijsaanbod binnen de school. Kennis en kunde wordt gedeeld. De COVID-19 uitbraak, de ingestelde landelijke maatregelen en de schoolsluitingen, hebben het proces van verbinding van deze teams belemmerd.

Het borgen van de interne samenwerking tussen SO en VSO BAD teamleden had net vorm gekregen toen de Covid-19 maatregelen zorgden voor letterlijke afstand en isolatie. De school is erg getroffen door de Covid-19 uitbraak. Meerder medewerkers hebben Long-covid.

Elke SO en VSO groep heeft een eigen klassenteam. Dit team verzorgt de dagelijkse begeleiding van de leerlingen in de groep en bestaat uit groepsleerkrachten, pedagogisch medewerkers, leraarondersteuners en onderwijszorgassistenten. De leerkrachten hebben het afgelopen jaar als pittig ervaren, maar kijken er ook met een goed gevoel op terug. Zij zien dat de andere vorm van lesgeven ook positieve invloed heeft

gehad op de ontwikkelingen van de leerlingen. De individuele aandacht is goed geweest voor de ontwikkeling van bepaalde vakgebieden en veel leerlingen zijn gegroeid in hun flexibiliteit.

Waar staat de school:

Heliomare Onderwijs De Velst, SO en VSO BAD is gehuisvest in het gebouw aan De Velst in Heemskerk, samen met de VSO scholen voor Arbeid & Dagbesteding en Vervolgonderwijs (VVO).

Het gebouw ligt aan de rand van een woonwijk, waar veel groenvoorziening aanwezig is. Het afgelopen jaar is door de gemeente hard gewerkt aan de uitbreiding van de groenvoorziening rond het gebouw en het faciliteren van voldoende speel- en ontspanningsplekken voor de leerlingen in de pauzes.

Het SO is op de bovenverdieping in het gebouw op De Velst gehuisvest, op de in 2021-2022 nieuw gestarte SO groep na. Deze is beneden gehuisvest naast de NAH groep en VSO BAD groepen.

Op de 1e verdieping zijn de lokalen, leerpleinen, maar ook de therapieruimtes en het speellokaal voor de kleuters en Revalidatie Kind-Jeugd. Op de bovenverdieping bevinden zich ook de vroegbehandeling en de Polikliniek Kind Jeugd.

De leerlingen spelen boven op de buiten speeldекken. De bovenbouwleerlingen maken ook, onder toezicht, gebruik van het speelplein beneden naast de dansschool. De leerlingen van de onderbouw kunnen samenspelen met de kinderen van de vroegbehandeling en de SO BAD groepen.

De VSO BAD groepen zijn beneden in het gebouw gelegen. Vlakbij de lokalen is een afgeschermd buiten-speelplaats voor de leerlingen van deze groepen. Afhankelijk van de groep wordt hier gespeeld of wordt gebruik gemaakt van één van de andere speelterreinen bij de school.

Op dit moment beschikt de school niet over praktijklokalen of een projectlokaal. Dit geldt voor zowel het SO als VSO. Het onderwijs wordt daarom binnen de groepslokalen verzorgd. De leerpleinen worden gebruikt voor groepsdoorbroken onderwijs. Leerlingen van het VSO trekken voor praktijk opdrachten ook regelmatig de wijk in (naar de winkel, park etc.). Naast de lesvoorzieningen beschikt het gebouw over allereerste faciliteiten in relatie tot de revalidatie en therapieën. Ook is de naschoolse opvang van Happy 2 Move, in het gebouw gehuisvest.



Waar komt de school vandaan;

Het SO en VSO BAD kan voortbouwen op een stabiele en gezonde situatie. Bij eerdere inspectiebezoeken en bij interne audits scoorde de school voldoende. De school heeft, als onderdeel van Heliomare Onderwijs deel genomen aan het traject gericht op versterken van de kwaliteitszorg structuur en kwaliteitscyclus van de scholen. In 2019 en 2021 is kwaliteitszorgcyclus voor alle scholen opnieuw opgesteld, in samenwerking met Orion en geïmplementeerd. De interne audits zijn uitgevoerd en de school scoorde in 2021 daarbij opnieuw voldoende.

Het auditteam bestond uit 2 externe medewerkers van Orion en 2 auditoren vanuit andere Heliomare Onderwijs scholen. De auditdag heeft in verband met Covid-19 digitaal plaatsgevonden. In de rapportage van voorgaande audit in 2020 is als algemeen aandachtspunt data-ondersteund en opbrengstgericht werken benoemd. Het auditteam beschreef in de feedback:

‘Het is het auditteam duidelijk dat de schoolleider bewust gebruik maakt van de verschillende kwaliteiten en expertises van de managementleden (kernteam coördinatoren, interne begeleiding). Deze kwaliteiten en expertises worden ingezet om zowel de vaste kwaliteitscyclus te waarborgen als de ingezette ontwikkelingen aan te sturen. Hiermee laat de schoolleider ook zien dat zij sinds de vorige audit de verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van het onderwijs breder organiseert. Hiermee is een breder draagvlak in de school gecreëerd om verdere ontwikkelingen plaats te laten vinden. De managementleden zorgen op hun beurt weer voor afstemming met de collega’s uit de verschillende bouwen. De documenten, de observaties en de gesprekken laten een consistent verhaal zien. Binnen de school wordt op verschillende niveaus op een respectvolle manier met en over elkaar gesproken. De documenten zijn compleet en informatie is geïntegreerd en overzichtelijk. Het auditteam ziet dat er naar aanleiding van de vorige audit veel ontwikkelingen in gang zijn gezet, op het gebied van opbrengstgericht werken, met het verzamelen van data over opbrengsten en het kijken naar leerkrachthandelen met de kijkwijzer. Het auditteam heeft veel waardering en bewondering voor het feit dat het de school in het afgelopen jaar is gelukt om de kwaliteit van haar onderwijs te waarborgen en om het verder te ontwikkelen. De stevige basis die de school al had, heeft het mogelijk gemaakt om dit allemaal te dragen en om in control te blijven. Daarbij heeft de school een kritische blik naar zichzelf als het gaat om verder doorontwikkelingen van de ingeslagen trajecten.

De grootste ontwikkeling die er op SO Heemskerk nodig is, ligt op allerlei vlakken rondom opbrengstgericht- en data-ondersteund werken. Het gaat zowel om de didactische als de sociaal maatschappelijke schoolstandaarden en de wijze waarop er hiermee gewerkt wordt. Hier gaat het om het stellen van normen, keuzes maken in de doelen in relatie tot het succesvolle eindprofiel van een leerling (de verschillende leerroutes).

3. De kaders: hier (be)staan we voor

3.1 De missie/visie van Heliomare

Missie: Waar we voor staan

‘Niemand aan de zijlijn, iedereen doet mee.’

Visie: Waar we voor gaan

Wij vertrekken vanuit de mogelijkheden en talenten van onze leerlingen en in ons onderwijs sluiten wij hierop aan. Dit biedt leerlingen, ouders en medewerkers perspectief. Heliomare Onderwijs zet expertise in om onze leerlingen met een specifieke onderwijs- en ondersteuningsbehoefte voor te bereiden op een zo zelfstandig mogelijke participatie in de samenleving.

Voor onze school vertaalt zich dat in de kernwaarden:

Veiligheid, ontwikkelen, betrokkenheid, waardering en plezier.

Iedereen: kind, ouder en medewerker moet zich op onze school veilig voelen en het liefst met plezier op school zijn. We willen onze leerlingen een veilige en gestructureerde leeromgeving bieden, waarin het respect voor en vertrouwen in elkaar en in elkaars mogelijkheden merkbaar is. Dit klimaat wordt mede vormgegeven door de uitgangspunten die we als “Vreedzame school” hebben afgesproken. We leren onze leerlingen dat er ook regels zijn op school en betrekken hen bij het vaststellen van gedragsafspraken. Daarmee creëren we ruimte en aandacht voor alle kinderen, zodat iedereen kan en mag zijn wie hij/zij is. We werken vanuit een waarderende en stimulerend begeleiding. Als school willen we dat iedere leerling maar ook medewerker met plezier zichzelf kan ontwikkelen. We geloven dat plezier de motivatie, ontwikkeling versterkt. Elk kind kan leren en ontwikkelen (en ook iedere medewerker) en we stimuleren deze ontwikkeling door het bieden van een rijke leeromgeving.



3.2 Collectieve thema's, ambities en speerpunten voor de toekomst

Voorwaarde voor kwalitatief goed onderwijs is een sterk fundament met een integrale kwaliteitsaanpak. Dit fundament is bij ons gericht op: maximale brede onderwijsresultaten, goede inrichting van het onderwijsproces en het schoolklimaat, ondersteund door kwaliteitszorg (met ambitie), een stevige kwaliteitscultuur en deugdelijk financieel beheer (zie hoofdstuk 6). Dit sterke fundament met integrale kwaliteitsaanpak blijft onze permanente focus.

Daarnaast geven de missie en visie van Heliomare Onderwijs inhoud en richting aan het denken en handelen van onze medewerkers. Ook omgevingsfactoren, zowel interne als externe, oefenen invloed uit en bepalen onze ontwikkelagenda. Voor de komende beleidsperiode richten we ons op de volgende drie collectieve thema's:

- **Toekomstbestendig en innovatief onderwijs**
- **Een stimulerende plek om te werken**
- **Heliomare Onderwijs als voorziening en expertisecentrum**

Bij elk van de thema's hebben wij ambities geformuleerd die aansluiten op de huidige ontwikkelingen en ontwikkelbehoeften vanuit de context van onze organisatie. Deze ambities verbinden een verlangen én een belofte: een verlangen naar hoe het onderwijs anno 2025 ingericht zal zijn en een belofte aan leerlingen, ouders en medewerkers.

Toekomstbestendig en innovatief onderwijs

Toekomstbestendig vanuit de basis op orde. Vernieuwen, bewust op pad om op zoek te gaan naar passend aanbod en een passende plek voor leerlingen, steeds in nauwe samenwerking en afstemming met de ouders en betrokken partners. Het gesprek met onze leerlingen en hun ontwikkelingsmogelijkheden vormen daarbij voor ons het uitgangspunt.

We richten onze blik bewust naar buiten en zien een complexere omgeving waar leerlingen momenteel in opgroeien. Dit is van invloed op de participatie van onze leerlingen in de maatschappij. Dit betekent dat ons onderwijsaanbod afgestemd is op wat onze leerlingen nodig hebben in relatie tot de maatschappij en de veranderende arbeidsmarkt. Elke school heeft de opdracht om leerlingen vanuit hun talenten en mogelijkheden goed voor te bereiden op de volgende stap.

Met de voor ons bekende gegevens richten we ons onderwijsaanbod in. Hiertoe werken we interprofessioneel samen als team en met alle betrokkenen. We vinden het belangrijk dat ons aanbod weerbaar, wendbaar en flexibel is. We vinden het belangrijk om creatief om te gaan met onderwijsvormen die bijdragen aan onderwijs op maat en werken daarbij intensief samen met regulier onderwijs, dagbesteding en arbeid.

Ambities:

- 1. Over 4 jaar is waarneembaar dat onze leerlingen zelf regie hebben en voeren over hun ontwikkeling. Gezamenlijk weten we waar hun talenten en kwaliteiten liggen en worden zij gestimuleerd deze verder te ontdekken en te ontwikkelen. Zij worden hierbij adequaat en proactief ondersteund door onze professionals, ons netwerk en ouders.*
- 2. Over 4 jaar is ons onderwijs en onze omgeving zo ingericht dat onze leerlingen worden uitgedaagd in een rijke en uitdagende leeromgeving die in nauw contact staat met de wereld om hen heen.*
- 3. Over 4 jaar maken we gebruik van ervaring en inzichten uit onderzoek en van ons netwerk, we werken samen met onze partners zodat we onze leerlingen optimaal kunnen voorbereiden op hun volgende stap, waarbij we een duidelijke plek in de maatschappij voor ogen hebben.*

Voor de aankomende vier jaren vertalen we deze ambities voor onze school in de volgende speerpunten:

Ad. 1 :

- We vormen samen een visie op de rol van onze leerling in de kind gesprekkencyclus waarin de leerling zicht krijgt / heeft op de eigen talenten en ontwikkeling.
- We weten wat de samenwerking met ouders nog nodig heeft zodat zij goed zicht hebben op de ontwikkeling van hun kind.
- We geven goed onderwijs vanuit doelen en heldere leerlijnen en passen deze aan op de leerling zodat hij/zij daarin de regie kan nemen.

Ad.2

- We weten met elkaar wat wij gezamenlijk voor ons zien als samenwerking met de wereld om ons heen en vertalen deze naar een concreet activiteitenplan.

Ad.3

- Iedere medewerker laat dagelijks planmatig en cyclisch handelen zien in relatie tot de ondersteuningsbehoeften van de leerlingen.
- We werken samen met specifiek gekozen partners om de zorgvraag in ons onderwijs goed te kunnen bedienen en daarmee meer ruimte te creëren voor het geven van goed onderwijs.
- We borgen wat al goed gaat planmatig en cyclisch.

Een stimulerende plek om te werken

De medewerkers zijn de ziel en het gezicht van Heliomare Onderwijs. Zij bepalen de kwaliteit van het onderwijs. Leerlingen ontwikkelen zich dankzij hun toegewijde ondersteuning, begeleiding en zorg; hun expertise en deskundigheid. Medewerkers werken hierbij intensief en interprofessioneel samen, ook met collega's uit andere disciplines en organisaties.

Heliomare Onderwijs is een lerende organisatie met hoge verwachtingen van haar medewerkers. Hierin is individueel leren, teamleren en organisatieleren met elkaar verbonden. Kennisontwikkeling en -deling vinden niet alleen in de school plaats, maar ook bovenschools, met de andere bedrijfsonderdelen van Heliomare en met externe partners.

Medewerkers worden gezien en gehoord en er is oog en waardering voor ieders perspectief en specifieke bijdrage aan het geheel. Iedere medewerker weet wat er speelt in de eigen organisatie en in het brede werkveld en is op de hoogte van actuele ontwikkelingen. We vinden het belangrijk professionalisering, expertiseontwikkeling en kennisdeling te stimuleren en te faciliteren.

We zijn een aantrekkelijke werkomgeving voor huidige collega's en voor een nieuwe generatie collega's. We werken daarom actief en intensief samen met het middelbaar en hoger beroepsonderwijs, bijvoorbeeld via het aanbieden van stageplekken.

Het doel is toekomstige professionals kennis te laten maken met Heliomare Onderwijs en kansen te creëren hen duurzaam aan ons te binden.

Ambities

- 1. Over 4 jaar heeft de school een diversiteit aan medewerkers die van- en met elkaar leren, samen ontwikkelen en werken zodat zij zich met elkaar verbonden voelen en elkaar makkelijk weten te vinden.*
- 2. Over 4 jaar is zichtbaar dat iedere medewerker van onze school gezien en gewaardeerd wordt voor wie hij/zij is en voor zijn/ haar bijdrage. Het personeel van Heliomare is divers en een afspiegeling van de samenleving. De medewerker toont zich eigenaar voor de eigen professionalisering en acteert conform de opdracht van de organisatie.*
- 3. Over 4 jaar ervaren onze (toekomstige) medewerkers dat Heliomare Onderwijs een uitstekende werkgever is die ontwikkeling stimuleert, ondersteunt, uitdaagt en faciliteert.*

Voor de aankomende vier jaren vertalen we deze ambities voor onze school in de volgende speerpunten:

Ad1.

- We waarderen en maken gebruik van de eigen- en elkaars kennis, vaardigheden en expertises. (bewust bekwaam individueel en collectief).
- We borgen wat al goed gaat in ons personeelsbeleid en breiden deze uit op basis van onze visie op leren- van en met elkaar.

Ad2.

- Alle medewerkers geven vorm aan- en zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van de school.
- We borgen wat al goed gaat en richten onze instrumenten hiervoor planmatig en cyclisch in.

Ad 3.

- We stimuleren en faciliteren onze medewerkers om hun kennis te delen, te verdiepen en om zich te specialiseren. Hiermee bouwen we aan een interne kennisbank voor krachtig onderwijs. En aan krachtige onderwijsmensen voor nu en later.

Heliomare Onderwijs als voorziening en expertise centrum

Heliomare Onderwijs staat in verbinding met de andere bedrijfsonderdelen van Heliomare om de ontwikkeling van onze leerlingen zo optimaal mogelijk te kunnen vormgeven. We vinden thuisnabije ontwikkeling voor leerlingen heel belangrijk en richten daarbij onze blik ook bewust naar buiten.

We werken vanuit een ondernemend perspectief intensief samen met externe partners om te kunnen inspelen op actuele ontwikkelingen binnen Passend onderwijs. We delen onze expertise actief en zorgen voor heldere communicatie met onze leerlingen, ouders, het regulier onderwijs en onze uitstroompartners om bij te dragen aan thuisnabije ontwikkeling. Voor ouders en andere externe partners, zoals Jeugdzorg, samenwerkingsverbanden, regulier onderwijs en leerplicht zijn wij een betrouwbare partner.

We zijn ons bewust van onze verantwoordelijkheid als expertisecentrum en zijn ondernemend in het ontwikkelen van onze eigen kennis, kunde en expertises.

We maken actief tijd en ruimte om ons zowel intern als extern goed te organiseren. We geven goed onderwijs binnen onze eigen scholen en zorgen ervoor dat wij goed in staat zijn het regulier onderwijs te begeleiden en ondersteunen bij het systeem rond de leerling.

Wij zijn ons bewust van ons onderscheidend vermogen en zijn goed in staat deze te delen met de samenwerkingsverbanden en het regulier onderwijs. Zodat wij onze expertise binnen het reguliere onderwijs inzetten om een bijdrage te leveren aan inclusie.

Ambities:

- 1. Over 4 jaar draagt Heliomare Onderwijs met haar expertise bij aan het realiseren van inclusiever onderwijs in het regulier onderwijs. Dit betekent dat leerlingen in de reguliere setting beter bediend kunnen worden door ondersteuning vanuit het expertisecentrum.*
- 2. Over 4 jaar is in onze samenwerking zowel intern als extern zichtbaar dat onze leerling met zijn of haar onderwijsbehoeften centraal staat en is de gevraagde expertise en kennis tijdig en op maat beschikbaar voor de optimale ontwikkeling van onze leerlingen.*
- 3. Over 4 jaar is het onderwijs op school zo georganiseerd dat leerlingen in een doorgaande leerlijn zich kunnen ontwikkelen. Hiervoor is de onderlinge samenwerking tussen medewerkers en het VSO optimaal op elkaar afgestemd.*

Voor de aankomende vier jaren vertalen we deze ambities voor onze school in de volgende speerpunten:

Ad1.

- Er is helderheid over ieders rol en taak van de schoolorganisaties en van het expertisecentrum en de bijbehorende medewerkers.
- Alle medewerkers zijn sterk in de basiskwaliteit van ons onderwijs hierdoor ontstaat ruimte om vanuit dit fundament en vanuit onze visie (onze blik naar buiten) deel te nemen in bijvoorbeeld wijkteams.
- POA medewerkers hebben een herkenbare plek in onze schoolorganisatie en delen hun kennis intern en extern. Wij werken afgestemd samen voor passend onderwijs (nb. passend onderwijs adviesteam is onlangs verdeeld over de scholen).

Ad2.

- We hebben een goed georganiseerde en inzichtelijke transitie met betrokken partners

Ad3.

- We borgen de kwaliteit van ons didactische handelen.
- We borgen de kwaliteitszorgcyclus op het niveau van de leerling, de groep en de school.
- De communicatie en de verwachtingen over de doorgaande leerlijn van de leerling is goed afgestemd tussen de medewerkers.
- De school stelt cruciale tussendoelen en normen vast voor de didactische en sociaal-maatschappelijke schoolstandaarden.
- De medewerkers kennen de schoolstandaarden en passen deze toe in hun onderwijs.

4. Onderwijskundig beleid

In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe het onderwijs op de school wordt vormgegeven. In de beschrijving van dit hoofdstuk wordt duidelijk gemaakt, hoe invulling gegeven wordt aan de wettelijke opdracht van het onderwijs, rekening houdend met de missie van de school en hetgeen in de komende schoolplanperiode gerealiseerd wordt gezien de visie. Beide zijn beschreven in het vorige hoofdstuk.

4.1 Onderwijsaanbod

De leraren bij ons op school bieden een breed, eigentijds en op de kerndoelen gebaseerd aanbod. Dit wordt aangepast aan het Landelijk Doelgroepenmodel, zie bijlage 3.

Binnen de kaders van de wet maken de leraren keuzes in het aanbod, waardoor zij dit afstemmen op de onderwijsbehoeften die kenmerkend zijn voor de leerlingenpopulatie. Het aanbod bereidt de leerlingen voor op de vervolgbestemming. De school heeft bovendien een aanbod voor taal en rekenen dat is afgestemd op de referentieniveaus en dat past bij het niveau van alle leerlingen. De leraren verbreden of verdiepen het aanbod afhankelijk van de kenmerken van de leerlingenpopulatie. Het aanbod draagt bij aan de basiswaarden van de democratische rechtsstaat. De leraren verdelen de leerinhouden evenwichtig en in samenhang over de leerjaren heen en geven de leerlingen voldoende tijd om zich het aanbod eigen te maken.

Onze school kent een zeer brede doelgroep kinderen en jongeren met een grote verscheidenheid in ontwikkelingsmogelijkheden. Er wordt onderwijs en ondersteuning aan geboden aan leerlingen met een ontwikkelingsachterstand, (zeer) laag functionerende leerlingen, leerlingen die naast een verstandelijke beperking ook een stoornis binnen het autistisch spectrum hebben of waarbij sprake is van aan autisme verwante kenmerken, die het functioneren in sterke mate bepalen. Heliomare Onderwijs richt zich ook op de groep leerlingen die op een zeer laag niveau functioneert en bij wie sprake is van een beperkt gedragsrepertoire.

Dit vraagt een les- en materialenaanbod dat divers is en aangepast kan worden aan de doelgroep. Het onderwijs wordt daarom geboden aan de hand van bronnenboeken, reguliere lesmethoden en zelf ontwikkelde lessen. Elke leerling heeft een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

De leerkrachten stellen aan de hand van het OPP de leerroute en leerdoelen voor de leerling vast. Veel van onze leerlingen, in met name de eerste 4 leerroutes, hebben bij een intensief aanbod en herhaling van de lesstof nodig. De lesstof dient in kleine stapjes te worden aangeboden. De meeste lesmethodes zijn onvoldoende afgestemd op de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte voor leerlingen die werken volgens de leerlijnen van leerroute 1 tot en met 4b. Het is het vakmanschap van het personeel om, gebruikmakend van de verschillende methoden als bronnenboeken, te zorgen voor een optimaal aanbod. Voor de leerlingen in de leerroute 4 tot en met 7 wordt zoveel mogelijk gebruik gemaakt van reguliere lesmethodes.

Voor de leerlingen van VSO BAD wordt een praktisch lesaanbod verzorgd aan de hand van de doelen, passend bij de ZML-leerlijnen. Maatwerk is hierbij noodzakelijk.

Er wordt geput uit diverse bronnen en de leerkrachten ontwikkelen zelf veel lessen toegespitst op de leerdoelen en doelgroep.

Referentieniveaus en de doorlopende leerlijn Nederlandse taal en Rekenen

Voor Nederlandse taal en rekenen hanteren wij ook de referentieniveaus. Om leerlingen te begeleiden en te ondersteunen richting de referentieniveaus, hanteren wij de tussendoelen en de daaraan gekoppelde leerlijnen. Op deze manier is er binnen de school sprake van een doorlopende leerlijn voor taal en rekenen. In het laatste leerjaar nemen we een objectieve en valide eindtoets af die gebaseerd is op de referentieniveaus. Tussentijds ontwikkeling van kinderen richting het fundamentele- en streefniveau van taal en rekenen volgen we via de toetsen van het leerlingvolgsysteem. Het onderwijs wordt op basis van deze toetsen afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.

Nederlandse taal:

Hieronder wordt begrepen:

- Mondeling taalonderwijs
- Schriftelijk taalonderwijs
- Taalbeschouwing, waaronder strategieën

De werkwijzen :

Instructie op klassikaal niveau of in kleine groepjes op niveau. Verwerking op individueel niveau of in kleine groepjes.

Er wordt gebruik gemaakt van visuele ondersteuning.

Voor de verwerking van de lesstof wordt gebruik gemaakt van digitale middelen zoals Chromebooks, iPads en digiborden.

Het mondeling taalonderwijs wordt in een aantal gevallen ondersteunt door de logopedisten.

Methoden en middelen SO	Onderbouw (LR 1 -7)	Midden- en bovenbouw (LR 1 -2)	Midden- en bovenbouw LR 3 t/m LR 4	Midden- en bovenbouw LR 4b-7
Mondelinge en schriftelijke taal	Kleine klanken Pictogrammen (Sclera) COCP-programma Fonemisch bewustzijn Zeggen wat je ziet/ Lezen wat je kunt Puk en Ko Lilaland	Kleine klanken Dag Jules Pictogrammen (Sclera) COCP-programma Fonemisch bewustzijn Zeggen wat je ziet Lezen wat je kunt Veilig leren lezen	Kleine klanken Zeggen wat je ziet Lezen wat je kunt Lezen moet je doen Kijken en Kiezen Veilig Leren Lezen ZOEM Leespraat Lezen volgens LOES (project)	Veilig Leren Lezen ZOEM Estafette Snappet spelling Snappet taal Snappet lezen Taal in blokjes LIST lezen Nieuwsbegrip XL Beter bij leren Spelling in de Lift

Schriftelijk taalonderwijs

Werkwijze: Bij de jonge kinderen wordt gestart met het oefenen van de fijne motoriek door middel van bewegen en muziek ter voorbereiding op het schrijfonderwijs.

Er wordt gebruik gemaakt van iPad's met specifieke programma's om het schrijven van de letters op een speelse manier te oefenen.

Er wordt gebruik gemaakt van groepsinstructie met vervolgens het individueel oefenen van het schrijven van de letters.

Methoden en mid-delen SO	Onderbouw (LR 1 -7)	Midden- en boven-bouw (LR 1 -2)	Midden- en boven-bouw LR 3 t/m LR 4	Midden- en bovenbouw LR 4b-7
Schrijven	Peuter en kleuter Schrijfdans Letterschool	Schrijfdans Letterschool	Schrijfdans Schrijven leer je zo!	Schrijven leer je zo!

Rekenen/wiskunde

Hieronder wordt begrepen:

Wiskundig inzicht en handelen

Getallen en bewerkingen

Metten en meetkunde

Er worden verschillende methodieken gebruikt.

Er wordt gebruik gemaakt van digitale middelen zoals iPads, Chromebooks en digibord.

Er zijn concrete materialen ontwikkeld ter ondersteuning van het spelonderwijs omgaan met tellen, getallen en getalbegrip.

Vanuit het werken met creatieve materialen wordt er gewerkt met meten, meetkunde en wiskundig inzicht en handelen.

Tijdens bewegingsonderwijs en het buitenspel wordt het ruimtelijk inzicht geoefend.

Methoden en mid-delen SO	Onderbouw (LR 1 -7)	Midden- en boven-bouw (LR 1 -2)	Midden- en boven-bouw LR 3 t/m LR 4	Midden- en bovenbouw LR 4b-7
Rekenen	Rekenboog Gecijferd bewust-zijn Puk en ko Lilaland Juf Roos Gynzy rekenen	Rekenboog Gecijferd bewust-zijn Gynzy rekenen	Gynzy rekenen Rekenboog Met sprongen vooruit Ambrasoft rekenen Rekenverhalen Maatwerk	Snappet – CED reken- doelen Met sprongen vooruit Ambrasoft rekenen Rekenverhalen Tafeldiploma.nl Maatwerk

Oriëntatie op jezelf en de wereld

Hieronder wordt begrepen:

Mens en samenleving
Natuur en techniek
Ruimte
Tijd

De methodiek van de vreedzame school is geïmplementeerd binnen het SO. Er wordt in alle klassen gewerkt aan de lessen van de vreedzame school.

Jaarlijks wordt er thematisch gewerkt rondom handicap beleving en vriendschap en seksualiteit.

Er wordt gebruik gemaakt van school tv en het jeugdjournaal (midden-bovenbouw) om actuele thema's te bespreken op klasniveau.

Methoden en mid- delen SO	Onderbouw (LR 1 -7)	Midden- en boven- bouw (LR 1 -2)	Midden- en boven- bouw LR 3 t/m LR 4	Midden- en bo- venbouw LR 4b-7
Sociaal emotionele ontwikkeling waar- onder burgerschap	De vreedzame school Doos vol gevoe- lens Leerlijn VRS +ma- terialen	De vreedzame school Leerlijn VRS +mate- rialen	De vreedzame school Aanvulling met: Puk en KO Doos vol gevoelens Stip Ik boek (handicap verwerking Leerlijn VRS + mate- rialen	De vreedzame school Aanvulling met: Doos vol gevoe- lens Ik boek (handicap verwerking) Goed gedaan! Leerlijn VRS +ma- terialen
Verkeer			Tussenschool- enthuis.nl Wegwijsinhetver- keer.nl	Tussenschool- enthuis.nl Wegwijsinhetver- keer.nl

Natuur en techniek, Tijd en Ruimte

Hiervoor gebruiken wij de volgende materialen (incl. software):

Er wordt gebruik gemaakt van bronnenboeken (meerdere methoden zijn op school aanwezig) van waaruit de leerkrachten bij de groep passende lessen organiseren.

Er wordt thematisch gewerkt aan de hand van een vierjaren plan.

Kunstzinnige oriëntatie

Er wordt gewerkt met verschillende materialen en technieken waar bij onderzoeken, ontdekken, experimenteren, samenwerken en creëren voorop staan. Er wordt gebruik gemaakt van verschillende handleidingen.

Buiten de muziekmethode zijn er vakdocenten die in de groepen aanvullende muzieklessen geven. De begeleiders vanuit de groepen worden geschoold om dit op andere momenten voort te zetten.

Er is een aanbod van bewegend leren. Er is een samenwerking met ABC cultuur en er is een samenwerking met de dansschool.

Methoden en middelen SO	Onderbouw (LR 1 -7)	Midden- en bovenbouw (LR 1 -2)	Midden- en bovenbouw LR 3 t/m LR 4	Midden- en bovenbouw LR 4b-7
Expressie vakken (drama, muziek, beeldende vorming)	Zoek de ruimte Vlakwerk Samensterk Griefelen Muziek moet je doen Drama moet je doen BIM (beleven in muziek)	Zoek de ruimte Vlakwerk Samensterk Griefelen BIM (beleven in muziek)	Zoek de ruimte Vlakwerk Samensterk Muziek moet je doen ABC cultuur lessen samengesteld o.l.v. muziekdocent	Zoek de ruimte Vlakwerk Samensterk Muziek moet je doen Eigenwijs ABC cultuur lessen samengesteld o.l.v. muziekdocent Just Dance

Engelse taal:

Werkwijze: Er is een aanbod voor midden- en bovenbouw, op groepsniveau (lr 4b-7) en groepsdoorbroken en/of individueel in de bovenbouw van LR 4.

Aanbod via T.V programma's, muziek, programma's op Ipad en Chromebooks

Methoden en middelen SO	Onderbouw (LR 1 -7)	Midden- en bovenbouw (LR 1 -2)	Midden- en bovenbouw LR 3 t/m LR 4	Midden- en bovenbouw LR 4b-7
Engels			Schooltv Engelse liedjes Scula	Take it easy! Schooltv Scula

Bewegingsonderwijs

De lessen worden gegeven door vakdocenten in de speelzaal of sporthal. De groepen hebben twee keer per week gymles. In de onderbouw wordt op de overige dagen bewegingsonderwijs gegeven door de begeleiders van de groep.

Paardrijden, de danslessen en Boccialessen worden binnen de onderwijstijd aangeboden op een andere locatie. (Manege, dansschool naast de Velst, buitenspeelsterrein.)

Methoden en mid-delen SO	Onderbouw (LR 1 -7)	Midden- en boven-bouw (LR 1 -2)	Midden- en boven-bouw LR 3 t/m LR 4	Midden- en bovenbouw LR 4b-7
Bewegingsonderwijs	Bewegingsonderwijs in het speellokaal Lessen van de vakdocent bewegingsonderwijs	Lessen van de vakdocent bewegingsonderwijs Paardrijden Boccialessen Danslessen	Lessen van de vakdocent bewegingsonderwijs	Lessen van de vakdocent Bewegingsonderwijs

Specifieke methoden gebruikt in afdeling VSO BAD

Leergebied Mondelinge en Schriftelijke taal
Lezen moet je doen Veilig leren lezen
Leergebied sociaal emotionele ontwikkeling
Vreedzame school – Beste vrienden
Leergebied culturele oriëntatie
Zoek de Ruimte Beleven in muziek
Leergebied Rekenen
Rekenboek Maatwerk (incidenteel)
Leergebied werken in de praktijk
Praktische vaardigheden in beeld
Diverse leergebieden
Ervaar t maar Kaarten Vijfwijzer Plancius

Leergebiedoverstijgend onderwijsaanbod

Leer voorwaardelijke aspecten vormen een belangrijk onderdeel van het onderwijsaanbod op onze school, omdat veel van onze leerlingen te maken hebben met complexe problemen. In ons onderwijsaanbod is een grote rol toebedeeld aan de sociale en emotionele ontwikkeling, waaronder het ontwikkelen van een positief zelfbeeld, het zich kunnen ontwikkelen als autonome individuen met regie over hun eigen activiteiten en het leren omgaan met het vragen en accepteren van hulp. In de verschillende groepen binnen onze school en voorzieningen is een bewuste keuze en verdeling gemaakt van het onderwijsaanbod leergebied specifiek en leergebied overstijgend op basis van de complexiteit van de leerlingen. Hierbij ligt het accent op een brede ontwikkeling. De specifieke ondersteuningsbehoeften van de individuele leerling geven accenten aan het leergebied overstijgende onderwijsaanbod.

Voor de leergebied overstijgende kerndoelen werken we niet met methodes. Om in kaart te brengen aan waar een leerling aan kan werk per leergebied overstijgende kerndoel maken we gebruik van de CED-leerlijnen. Per leerroute staat vast welke gespecificeerde doelen een leerling dient te behalen. Er wordt gedurende het gehele lesprogramma aan de diverse doelen gewerkt. De school is een Vreedzame School. Dit gedachtengoed is in het schoolklimaat en de benadering terug te vinden. Wekelijks worden er lessen gegeven vanuit de mappen van de Vreedzame School.

Afhankelijk van het uitstroomprofiel en de doelgroep zijn er verschillende uitwerkingen. Deze verschillen voor wat betreft het niveau en de context waarin het kerndoel gestalte krijgt. De mate van zelfstandigheid en planmatigheid die bij elk kerndoel nagestreefd kan worden en het type en de hoeveelheid ondersteuning die nodig is, variëren per uitstroomprofiel (V(S)O Dagbesteding, Arbeid of Vervolgonderwijs) maar ook per leerling. Er is sprake van maatwerk. Indien een leerling het maximum haalbare bij een kerndoel heeft bereikt, zal de aandacht uitgaan naar uitbreiding op andere (compenserende) gebieden.

Multiculturele samenleving

Artikel 11 lid 4 WEC geeft aan dat het onderwijs:

- a. er mede van uit gaat dat leerlingen opgroeien in een pluriforme samenleving,
- b. is mede gericht op het bevorderen van actief burgerschap en sociale integratie, en
- c. er mede op gericht is dat leerlingen kennis hebben van en kennismaken met verschillende achtergronden en culturen van leeftijdgenoten.

Het onderwijs wordt zodanig ingericht dat daarbij op structurele en herkenbare wijze aandacht wordt besteed aan het bestrijden van achterstanden in het bijzonder in de beheersing van de Nederlandse taal.

Burgerschap en sociale integratie heeft een duidelijke plek in de methodiek van De Vreedzame School. De Vreedzame School is een compleet programma voor sociale competentie en democratisch burgerschap. Het beschouwt de groep en de school als een leefgemeenschap, waarin kinderen zich gehoord en gezien voelen, een stem krijgen, en waarin kinderen leren om samen beslissingen te nemen en conflicten op te lossen. Kinderen voelen zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de gemeenschap, en staan open voor de verschillen tussen mensen.

Wij werken met een aangepast programma, met de naam **Beste Vrienden**. In Beste Vrienden is veel aandacht voor het pedagogisch klimaat. Deze aandacht is heel belangrijk omdat dit het gevoel van veiligheid en vertrouwen bij leerlingen vergroot. Met het programma werk je aan onderwijsdoelen op het gebied van burgerschapsvorming en sociale competentie.

In de pedagogische visie van De Vreedzame School staat een aantal uitgangspunten centraal:

- het constructief oplossen van conflicten.
- het creëren van een positieve sociale en morele norm.
- het bevorderen van sociale verbondenheid en gemeenschapszin.

Centraal thema: conflictoplossing

In een situatie waar mensen of kinderen bij elkaar zijn, zullen er altijd conflicten (belangentegenstellingen of meningsverschillen) zijn. Het is zinvol om te leren hoe je kunt voorkomen dat er conflicten ontstaan en dat conflicten ontaarden in ruzie. En hoe je, als een conflict toch in ruzie is ontstaan, kan werken aan een constructieve oplossing. Leerlingen leren, naast de vaardigheden om conflicten constructief op te lossen, ook de verantwoordelijkheid te dragen om dat zelfstandig, waar mogelijk zonder hulp van volwassenen, te doen. Voor hun eigen conflicten, maar ook voor conflicten van anderen.

Sociale verbondenheid en gemeenschapszin

Als school vinden we het belangrijk dat de leerlingen onderwijs krijgen in een schoolomgeving met sociale verbondenheid: een omgeving waarin zij zich welkom, gerespecteerd en niet gediscrimineerd voelen, waarin ze merken dat er positieve verwachtingen over hen bestaan en waarin ze ondervinden dat ze 'er-toe doen'. Kinderen hebben het nodig om nodig te zijn.

Natuurlijk zijn er in de schoolomgeving waar kinderen in verkeren regels nodig, maar de sleutel voor een positief klimaat ligt meer in het samen creëren van een cultuur, dan in het bedenken van allerlei regels en codes waar kinderen zich aan dienen te houden. Kinderen moeten het gevoel hebben verantwoordelijk te zijn voor die cultuur, moeten de boodschap krijgen dat ze erbij horen, en dat ze nodig zijn.

4.1.1 Eigen aspecten van kwaliteit ten aanzien van onderwijsaanbod

In deze schoolplanperiode hebben wij ten aanzien van het onderwijsaanbod de volgende speerpunten:

- a) *De school creëert praktijkgerichte leeractiviteiten en oefensituaties, passend bij de ZML leerlijnen, om leerlingen te begeleiden bij de ontwikkeling van sociale en maatschappelijke competenties.*
- b) *De leerlijnen en het aanbod rondom cultuur educatie en Maakonderwijs wordt versterkt en uitgebouwd.*
- c) *Taalgericht onderwijs (leesvaardigheid, spelling en woordenschat) voor leerlingen spraak-en taal en/of NT-2 problematiek wordt gestructureerd en methodisch aangeboden.*
- d) *Door (onderlinge) lesbezoeken en collegiale consultaties wordt de kwaliteit van ons onderwijsaanbod versterkt.*

4.2 Het pedagogisch klimaat

Het pedagogisch klimaat is bij ons een basisvoorwaarde van het sterke fundament (zie hoofdstuk kwaliteitsbeleid). Hier werken we voortdurend aan. Ons pedagogisch klimaat sluit aan bij de waarden die we merkbaar willen laten terugkomen om ons dagelijks werk. We scheppen een klimaat dat:

- toegankelijk is voor iedereen; je voelt je er welkom;
- vriendelijk voor iedereen; je voelt je er thuis;
- en bevordert dat een ieder zich sociaal gedraagt en zo goed mogelijk kan presteren, kan genieten en leren en ontwikkelen; je voelt je er competent en autonoom.

Gedragsregels en afspraken worden per groep met de leerlingen samen vastgesteld aan het begin van ieder leerjaar. De schoolregels en gedragsregels en afspraken in gemeenschappelijke ruimtes worden per bouw (onder, midden, bovenbouw en VSO) besproken en gedeeld.

In deze schoolplanperiode hebben wij ten aanzien van het onderwijsaanbod de volgende speerpunten:

- a) *De aanpak van Beste Vrienden (de Vreedzame school) wordt gehandhaafd en geborgd.*
- b) *Er is een optimale samenwerking tussen groepsleiding, ouders/verzorgers en leerling in het belang van de sociaal emotionele ontwikkeling en het welbevinden van de leerling.*
- c) *Door versterken van contact en inzet van tevredenheidsonderzoeken weten we of ouders/verzorgers tevreden zijn over de leervorderingen van leerlingen, de sociaal emotionele ontwikkeling van leerlingen en hun welbevinden, en de kwaliteit van het onderwijs.*
- d) *De sociaalemotionele ontwikkeling en het welbevinden van leerlingen wordt gevolgd door het inzetten van de vragenlijsten en observatielijsten van Zien! 1-16 en doelen worden op basis daarvan geformuleerd.*
- e) *Door extra inzet van personeel en ondersteuning van gedragsdeskundigen versterken we de ontwikkeling van zelfregulerende en executieve functies van de leerlingen, passend bij hun eigen ontwikkeling en mogelijkheden.*

4.3 De veiligheid op school

Onze school heeft een plan sociale veiligheid. Jaarlijks vind er een veiligheid belevingsonderzoek plaats onder alle leerlingen en medewerkers. Hierbij worden ook ouders betrokken door ze de oudertevredenheidsvragenlijst te laten invullen. Data wordt geanalyseerd en verbanden tussen de verschillende betrokkenen (leerling, medewerker, ouders) worden gelegd waar relevant. Elke school heeft een veiligheidscoördinator die samen met de schoolleider sturing geeft aan het monitoren van de sociale veiligheid en veiligheidsbeleving en de daaruit volgende geplande acties.

Er is binnen de school een medewerker als vast aanspreekpunt aanwezig in het kader van pesten.

4.3.1 Eigen aspecten van kwaliteit

In deze schoolplanperiode hebben wij ten aanzien van de veiligheid op school de volgende speerpunten:

- a) *De school actualiseert jaarlijks het veiligheidsbeleid en zorgt voor een 'levend' anti-pestprotocol.*
- b) *De leerlingen weten wie de vertrouwenspersonen zijn en bij wie ze terecht kunnen wanneer ze zich gepest voelen.*
- c) *Groepsleiding registreert alle incidenten in Parnassys en informeert ouders conform het protocol.*
- d) *De school afspraken over de inzet van maatregelen en interventies wanneer een leerling overprikkeld dreigt te raken en is zowel alle personeelsleden en kinderen helder.*

4.4 Onderwijstijd

De onderwijsactiviteiten worden voor de leerlingen evenwichtig over de dag verdeeld.

Het minimum aantal uren onderwijs voor onze uitstroomprofiel SO is 940 en VSO 1000 per schooljaar.

Het onderwijs bij ons op school wordt zodanig ingericht dat de leerlingen in beginsel binnen een tijdvak van 8 aaneensluitende schooljaren de school kunnen doorlopen. In deze 8 schooljaren ontvangen zij ten minste 7520 uren onderwijs, waarbij de leerlingen in alle schooljaren ten minste 940 uren onderwijs ontvangen. In de schoolgids staat ieder jaar een actueel jaarrooster opgenomen.

4.5 Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Op onze school maken we gebruik van een leerling- en onderwijsvolgsysteem waaruit de vorderingen in de kennis en vaardigheden blijken op het niveau van de leerling, de groep en de school. Het leerling- en onderwijsvolgsysteem bevat toetsen en observatie instrumenten die kennis, vaardigheden en ontwikkeling van de leerling meten.

Hieronder een overzicht van toetsen/observaties die in dit kader door de school worden ingezet:

Leerroute 1	Toetsen door observatie op de leerdoelen Plancius
Leerroute 2	Toetsen door observatie op de leerdoelen Plancius /ZML
Leerroute 3	Toetsen door observatie op de leerdoelen ZML + CITO: • Taal voor kleuters • Grafemtoets • AVI • Rekenen ZML
Leerroute 4	Toetsen door observatie aan de hand van en scoren op de leerdoelen ZML + CITO: • Taal voor kleuters • Grafemtoets • AVI • ZML Leren leren (implementatie in 2021-2022) • Spelling • Begrijpend lezen
Leerroute 5 t/m 7	CITO toetsen 'Leerling in beeld' (groep 3 t/m 5 en 6 t/m 8) Grafemtoets

	Technisch lezen (AVI en DMT) Spelling Begrijpend lezen Begrijpend luisteren Rekenen/ Wiskunde Studievaardigheden
--	---

De ontwikkeling van de leerlingen en alle afspraken rondom de leerling en betrokkenen (o.a. aanwezigheidsregistratie, OPP's & evaluaties, rapporten, incidentregistratie, toetsresultaten, werkafspraken, behandelafspraken, contacten met externen/therapeuten etc.) worden vastgelegd in het leerlingvolgsysteem ParnasSys. ParnasSys is ingericht met alle voor de verschillende leerroutes beschikbare leerlijnen. De ontwikkeling van de leerling wordt gevolgd door het scoren op de leerlijn. Aan het begin van het schooljaar stelt de groepsleraar het groepsplan op. Binnen dit groepsplan worden de doelen voor de komende perioden vastgesteld. Tussentijds worden deze doelen geëvalueerd en de voortgang besproken met ouders. Door een koppeling met het CITO programma worden ook deze testresultaten opgeslagen in ParnasSys. De ontwikkeling van leerlingen voor de sociaal emotionele ontwikkeling wordt binnen het leerlingvolgsysteem vastgelegd in de module 'Zien!' van het leerlingvolgsysteem ParnasSys.

Leraren vergelijken bij iedere afname van toetsen/observaties deze informatie met de te verwachten ontwikkeling. Op basis van deze vergelijking stemmen we het onderwijs af op de onderwijsbehoeften van zowel groepen als individuele leerlingen. Wanneer leerlingen niet genoeg lijken te profiteren, analyseren we waar de ontwikkeling stagneert en wat mogelijke verklaringen hiervoor zijn. Dit wordt opgenomen in het ontwikkelingsperspectiefplan. Vervolgens bepalen we wat er moet gebeuren om eventuele achterstanden bij leerlingen te verhelpen. We gaan hierbij uit van de systematiek van handelingsgericht werken (HGW).

Schoolstandaard

We hanteren een schoolstandaard. Hierin staat beschreven naar welke niveaus we met ons onderwijs toewerken. Op basis van de behaalde resultaten, ondersteunende en belemmerende factoren, de ondersteuningsbehoefte en een verwacht uitstroomniveau bepaald voor de leerling, is de leerling ingedeeld op een leerroute. Deze leerroute is geduid in het OPP. Gedurende het schooljaar wordt de leerling gescoord op de leerroute. Bij elke (tussen)evaluatie wordt bekeken of de leerling nog goed op koers zit. Aan de hand daarvan stellen wij het onderwijs en de begeleiding bij om een optimaal uitstroomniveau met elke leerling te behalen.

Ten aanzien van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt maatwerk geleverd. De leerling krijgt een verdiept of intensief aanbod binnen de eigen groep of werkt groep doorbroken in een niveaugroep.

Schoolstandaard SO leerroute 1-7

Uitwerking leerroutes volgens LECSO

Leerjaar	1	2	3	4	5	6	7	8	Streefniveaus Landelijke model
Kalenderleeftijd	4	5	6	7	8	9	10	11	Per 1 augustus
Leerroute en IQ	-19 --10	-9-0	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	
1 (<20)	P1	P2	P3	P4	P5 50%	P5	P6 50%	P6	Plancius 6
2 (20-34)	1 50%	1	2 33%	2 67%	2	3 33%	3 67%	3	ZML niveau 3
3 (35-49)	1 50%	1	2	3	4	5	6 50%	6	ZML niveau 6
4 (50-69)	1/2	3	4	5	6	7	8	9	ZML niveau 9
4 B (55-80)	1 JK	2 JK	2 JK	3 33%	3 67%	3-4	4 67%	4	Basisleerlijn niveau 4 FN E3-M5, uitstroom VSO / PRO
5 (70-89) 50-75%	1 JK	2 JK	3 50%	3	4 50%	4	5	6	Basisleerlijn niveau 6 FN E5-E6, uitstroom PRO / VMBO (BBL)
6 (90-110) ≥75%	1 JK	2 JK	3	4	5	6	7	8	Basisleerlijn niveau 8 FN M7-M8, uitstroom VMBO (KBL, GTL)
7 IQ >110 >100%	1 JK	2 JK	3	4	5	6	7	8	Basisleerlijn niveau 10 FN > M8 HAVO / VWO

SO BAD

Leerroutes SO

Uitwerking eindniveaus voor SO die geformuleerd zijn in het LECSO project tbv standaardisatie, volgens de leerroutes van de doelgroepenindeling (versie juni 2017)

Leerjaar	1	2	3	4	5	6	7	8	Streefniveaus Landelijke model
Kalenderleeftijd (1 aug)	4	5	6	7	8	9	10	11	
Leer-route en IQ	-19 --10	-9-0	1-10	11-20	21-30	31-40	41-50	51-60	bij benadering/DL
1 (<20)	P1	P2	P3	P4	P5 50%	P5	P6 50%	P6	Plancius 6
2 (20-34)	1 50%	1	2 33%	2 67%	2	3 33%	3 67%	3	ZML niveau 3
3 (35-49)	1 50%	1	2	3	4	5	6 50%	6	ZML niveau 6

VSO BAD

Leerjaar	1	2	3	4	5	6	Streefniveaus Landelijke model
Kalenderleeftijd (1 aug)	12/13	14	15	16	17	18-20	
Leerroute en IQ	61-80	81-90	91-100	101-110	111-120	121-150	Bij benadering/DL
1 (<20)	33% 1	66% 1	1	33% 2	66% 2	2	ZML-niveau 2
2 (20-34)	50% 4	4	50% 5	5	50% 6	6	ZML-niveau 6
3 (35-49)	50% 7	7	50% 8	8	50% 9	9	ZML-niveau 9

In het schooljaar 2021-2022 wordt de schoolstandaard sociaal maatschappelijk inclusief halfjaarlijkse en jaarlijkse normen) vastgesteld. De school stelt daarbij cruciale tussendoelen en normen vast voor de didactische en sociaal maatschappelijke schoolstandaarden. Dit maakt het mogelijk om een nog betere analyse te maken van de leeropbrengsten en de ontwikkelingsmogelijkheden op leerling, groeps- en schoolniveau. Het programma Tripps zal hierbij ondersteunend werken.

4.5.1 Eigen aspecten van kwaliteit

In deze schoolplanperiode hebben wij ten aanzien van de extra ondersteuning voor leerlingen de volgende speerpunten:

- a) De school brengt jaarlijks de kenmerken van de doelgroep inclusief onderwijs- en ondersteuningsbehoeften systematisch in kaart.*
- b) De school heeft cruciale tussendoelen en normen vastgesteld voor de didactische en sociaal maatschappelijke schoolstandaarden.*
- c) We borgen de doorlopende leerlijnen en de onderlinge afstemming (in leerjaren en afstemming op het VSO) door het vormen van werkgroepen met aandacht functionarissen uit iedere bouw.*
- d) Implementatie en koppeling van Tripps aan het LVS*

5. Personeelsbeleid

5.1 Inleiding

Voor Heliomare is de deskundigheid en de passie van onze medewerkers de kracht van onze organisatie. Wij investeren daarom continu in scholing en in een stimulerende werkomgeving met goede faciliteiten. Mensen met ambitie en talent bieden wij graag de kans om door te groeien.

Binnen Heliomare Onderwijs hebben alle personeelsleden een bestuursbenoeming. Het bestuur kiest voor modern actief personeelsbeleid, dat aansluit bij goed werkgeverschap en de CAO primair onderwijs en geeft alle personeelsleden een werkgelegenheidsgarantie.

Heliomare Onderwijs verwezenlijkt sociaal beleid door middel van het bevorderen van goede arbeidsvoorwaarden en het toepassen van de arbeidsvoorwaarden volgens de beginselen van goed werkgeverschap.

Nieuwe ontwikkelingen in de CAO in de planperiode worden beoordeeld op vast te stellen beleid, passend bij onze visie op onderwijs en ontwikkeling.

Er is binnen Heliomare Onderwijs sprake van integraal personeelsbeleid. Het gevoerde beleid wordt geëvalueerd en vervolgens vastgelegd in een sociaal jaarverslag. Er worden volgens een vastgestelde uitvoeringsregeling functionerings- c.q. POP-gesprekken gevoerd met alle medewerkers en waar nodig vinden beoordelingen plaats.

Door een actief arbobeleid en een goed verzuimbeleid te voeren wordt bijgedragen aan het welzijn van de medewerkers, de schoolleiding en de leerlingen. Het arbobeleid is gericht op preventie, zoals een preventief ziekteverzuim beleid, interne coaching on the job, bedrijfsfitness en duurzame inzetbaarheid. Verder dragen een duidelijke organisatiestructuur, adequate informatievoorziening en goede arbeidsomstandigheden ook hiertoe bij.

Goed personeelsbeleid draagt bij aan de kwaliteit van het pedagogisch en didactisch handelen van de leraar. In functionering -en scholingsgesprekken komt talent en ontwikkelpunten van de leraar aan bod. Heliomare stimuleert te allen tijde de wens tot ontwikkeling, scholing voor verdere professionalisering van de leraar. Heliomare benut tevens het vakmanschap van de leraar en zet deze in binnen de diverse initiatieven die beschreven staan bij de kwaliteitscultuur.

5.2 Bekwaamheidseisen

Op de locaties van Heliomare Onderwijs wordt interdisciplinair gewerkt in multidisciplinaire teams. Heliomare Onderwijs hanteert voor haar personeel de volgende bekwaamheidseisen:

Voor alle functies of taakprofielen geldt een gecertificeerde expertise:

- Opleidingseisen:
 - Voor leerkrachten: Master Educational Needs niveau.
 - Voor leraarondersteuners: niveau opleiding gediplomeerd leraarondersteuner.
 - Voor assistenten: minimaal MBO 3 en 4 en certificering op o.a. voorbehouden handelingen.
 - Voor paramedici/verpleegkundigen: BIG-registratie en/of ingeschreven in het kwaliteitsregister.
 - Voor vakleerkrachten: specialisaties voor de doelgroep.
 - Voor de overige medewerkers wordt een bij de functie passende diplomering of certificering gevraagd.
- En/of specifieke expertise op het gebied van onder andere:
 - Taal- spraakstoornissen.
 - Communicatiestoornissen / Niet- of nauwelijks sprekende kinderen.
 - Rekenstoornis.
 - Aandachtstoornissen.
 - Motorische stoornissen.

- Stoornissen in het autismespectrum.
- Epilepsie.
- Niet aangeboren hersenbeschadiging

5.3 Het pedagogisch-didactisch handelen

Het pedagogisch-didactisch handelen door onze leraren stelt de leerlingen in staat om tot leren en ontwikkelen te komen. De didactische aanpak nodigt de leerling uit tot actief en betrokken leergedrag. Het individueel leerproces is zichtbaar voor de leerling. Onze didactiek stelt de leerling in staat zijn talenten te verkennen en eigenaarschap te ontwikkelen door het bespreken van de vooropgestelde doelen en het evalueren op proces en product. Leraren zijn zich bewust dat zij een onderwijsleeromgeving creëren waar zij hoge doelen stellen en hoge verwachtingen hebben, vanuit de visie dat dit leren en ontwikkelen bevordert. Zij zijn zich bewust van het spanningsveld tussen enerzijds uitnodigen en uitdagen en anderzijds frustreren. Mede hierdoor observeert en toetst de leraar gedurende zijn les het effect van zijn aanbod en aanpak en stelt waar nodig tussentijds bij.

Iedere medewerker:

- staat achter onze missie, visie en kernwaarden; veiligheid, ontwikkelen, betrokkenheid, waardering en plezier.
- levert een bijdrage voor de groep, maar ook voor de school als geheel, passend bij de rol en verantwoordelijkheden.
- stelt zich collegiaal, respectvol en hulpvaardig op.
- heeft oog voor het welzijn van leerlingen en collega's.

In september 2021 is een start gemaakt met team(building) en coaching. Op basis van de feedback van de teamleden en de ambitie van de school (werken van uit saamhorigheid, verbondenheid, betrokkenheid, elkaar kennend en expertises delend) wordt het coaching traject de komende 2 jaar verder vorm gegeven door het schoolteam. Afhankelijk van de wens en noodzaak zullen meerdere collega's persoonlijke coaching trajecten volgen en zullen klassenteams en clusters per bouwen samen coaching trajecten volgen. Er wordt gebruik gemaakt van de inzet van teamcoaches van Heliomare. Het team formuleert aanvullende afspraken over hoe het team met informatie uit de teamsessies wil omgaan, waardoor de veiligheid wordt gewaarborgd.

De teamcoaches zijn geregistreerd en houden zich aan diens beroepscode. Na afloop van de trainingen vindt een eindevaluatie plaats met de deelnemers en de opdrachtgever. Hiertoe worden evaluatieformulieren gebruikt. Deze inzet sluit aan bij het speerpunt:

- *We stimuleren en faciliteren onze medewerkers om hun kennis te delen, te verdiepen en om zich te specialiseren. Hiermee bouwen we aan een interne kennisbank voor een krachtig onderwijsaanbod en aan krachtige onderwijsmensen, voor nu en later.*

5.3.1 Eigen aspecten van kwaliteit

In deze schoolplanperiode hebben wij ten aanzien van het pedagogisch-didactisch handelen op school de volgende speerpunten:

- *Het schoolteam heeft een heldere visie op de rol van onze leerling in de kind gesprekkencyclus waarin de leerling zicht krijgt/ heeft op de eigen talenten en ontwikkelingen en waar de leerling waar mogelijk regie kan (leren) nemen.*
- *Het schoolteam kent elkaar en weet elkaar te vinden, deelt kennis en maakt gebruik van elkaars expertise.*
- *Teamleden staan open voor feedback geven en ontvangen en spreken elkaar onderling aan vanuit geweldloze communicatie.*

6. Kwaliteitszorgbeleid

6.1 De inrichting van onze kwaliteitszorg

Heliomare Onderwijs werkt met een systematische en cyclische aanpak van beleidsvorming, uitvoering en evaluatie. Deze fasen van het beleidsproces vinden planmatig plaats, het proces is inzichtelijk en taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden voor alle betrokkenen zijn duidelijk.

Uitgangspunten hierbij zijn:

- Het schoolplan is leidend.
- Het is voor alle betrokkenen bekend en duidelijk wat een ieders taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden zijn.
- De Plan-Do-Check-Act cyclus is leidend bij de beleidscyclus.
- Verantwoordelijkheden worden zo laag mogelijk in de organisatie belegd.

6.2 Uitgangspunten van het Kwaliteitsbeleid

Het kwaliteitsbeleid is gebaseerd op de volgende uitgangspunten:

1. Kwaliteit wordt integraal benaderd

Het kwaliteitsbeleid van Heliomare hangt samen met de visie, de missie en de identiteit van de scholen. Hoofddoel van ons beleid is dat het ondersteunend is aan het behalen van maximale onderwijsresultaten in de breedste zin van het woord. Maximale onderwijsresultaten zijn het gevolg van een goede inrichting van het onderwijsproces en het schoolklimaat, die worden ondersteund door een goed systeem voor kwaliteitszorg (met ambitie), en stevige kwaliteitscultuur en deugdelijk financieel beheer.

Daartoe hanteren we onderstaande formule:

$$\begin{array}{ccc} \text{OP} & + & \text{VS}^1 \\ \text{SKA}^2 & + & \text{BKA}^3 \end{array} \quad \begin{array}{c} \text{↗} \\ \text{=} \end{array} \quad \text{OR}$$

¹ Veiligheid en Schoolklimaat; was SK

² Sturen, kwaliteitszorg en ambitie (schoolniveau)

³ Besturen, kwaliteitszorg en ambitie (bestuursniveau). Het aparte kwaliteitsgebied FB uit het vorige inspectiekader is nu integraal onderdeel van BKA

Door deze integrale aanpak heeft het kwaliteitsbeleid duidelijke consequenties voor de hieronder genoemde beleidsdomeinen:

- Een stevige kwaliteitscultuur (BKA2 en SKA2), waarbinnen iedere professional van Heliomare Onderwijs zijn rol kan pakken voor het leveren van kwalitatief goed onderwijs. Dat vraagt om passend personeelsbeleid dat ondersteunend is aan het realiseren van de ambities zoals beschreven in het strategisch beleid en opgenomen in ons kwaliteitskader voor goed onderwijs (OP3, pedagogisch-didactisch handelen; VS2 Schoolklimaat).
- In de planning en control-cyclus (BKA1 en SKA1) staat beschreven welke activiteiten op bestuurlijk niveau en school niveau plaatsvinden en hoe deze activiteiten zich tot elkaar verhouden.
- De meerjaren- / jaarbegroting (BKA) ondersteunt de ambities die Heliomare Onderwijs en de scholen geformuleerd hebben in respectievelijk het strategisch beleid als de verschillende schoolplannen.
- Veiligheid is basis voor leren en werken (VS1), daartoe werkt Heliomare Onderwijs vanuit het integraal veiligheidsbeleid. Hierin is het beleid t.a.v. sociale en fysieke veiligheid opgenomen.

Een integrale benadering van kwaliteit betekent ook dat de verschillende aspecten van kwaliteit in samenhang worden aangepakt en dat de verschillende taak- en functiegroepen (rollen), die binnen Heliomare werken aan de kwaliteit van het onderwijs, elkaar kennen en versterken.

2. Er is een heldere organisatie van kwaliteit

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van iedereen die aan de kwaliteit van het onderwijs werkt zijn helder. In het functieboek van Heliomare staan alle functie- en taakgroepen beschreven. In het Kwaliteitsbeleid staat een korte duiding van de taken en verantwoordelijkheden van een aantal relevante taken en functies ten aanzien van de kwaliteit van het onderwijs opgenomen.

3. Planmatig en cyclisch werken aan kwaliteit van het onderwijs

Heliomare Onderwijs werkt op een planmatige en datagestuurde manier aan de doelen die geformuleerd staan in de verschillende planvormingen (van strategisch beleid tot aan het ontwikkelingsperspectief). Daarbij wordt in de hele organisatie de PDCA-cyclus gebruikt. Deze cyclus staat voor Plan - Do - Check - Act en is gericht op de ontwikkeling en borging van het afgesproken kwaliteitsniveau. Ontwikkelplannen worden gebaseerd op het bestuderen en de analyse van de aanwezige data, er worden realistische doelen gesteld, deze worden uitgevoerd en de resultaten worden geëvalueerd. Ook het kwaliteitszorgsysteem zelf wordt cyclisch geëvalueerd en geanalyseerd. Deze analyse wordt gebruikt om (ver)nieuw(d)e en realistische doelen te kunnen stellen.

4. Centraal wat kan, decentraal waar mogelijk

Door zoveel mogelijk op stichtingsniveau vast te leggen en te regelen, zijn de verschillende scholen binnen de stichting in staat zich maximaal toe te leggen op de daadwerkelijke uitvoering van het kwaliteitsbeleid binnen de schoolspecifieke situatie. In dit integrale kwaliteitsbeleid van Heliomare Onderwijs worden de procedures, de formats en de werkwijzen beschreven.

7. Overzicht speerpunten in de schoolplanperiode 2021-2025

Speerpunten	SV/NPO/SP	Kwaliteitsstandaard	2021-2022	2022-2023	2023-2024	2024-2025
4.1.a Praktijkgerichte leren	SP	OP			x	x
4.1.b Cultuur educatie en maakonderwijs	SV/SP	OP			x	x
4.1.c Taalonderwijs	SV/NPO	OP	x	x		
4.1.d collegiale consultatie	SV/SP	SKA			x	
4.2.a Vreedzame school	SV/SP/NPO	VS	x			
4.2.b en 4.2.c afstemming en communicatie kind-ouder-groepsleiding/behandelaar (EKEP)	SV/SP	SKA	x	x		
4.2.d Zien 1-16 verder implementeren	SV/SP	OP	x			x
4.2.e versterken leren leren	SV/SP/NPO	OP			x	x
4.3.a en 4.3b veiligheidsbeleid borgen en versterken	SV/SP	VS	x		x	
4.3.c incident registratie	SV/SP	VS	x		x	
4.3.d agressie preventie in de groepen	SV/SP	OR/VS		x	x	
4.5.a doelgroepenbeschrijving	SV/SP	SKA	x			x
4.5.b sociaal maatschappelijke schoolstandaard	SV/SP	SKA	x	x		
4.5.c doorlopende leerlijnen	SV/SP/NPO	OP		x	x	
4.5.e Tripps	SV/SP	OR/OP	x			
5.3.a eigen regie en autonomie leerlingen versterken	SV/SP/NPO	OP			x	
5.3b 5.3.c expertise vergroten en delen, teamcommunicatie en samenwerking versterken	SP/NPO	SKA	x			x

Kwaliteitsstandaard:

OP = Onderwijsproces

VS = Veiligheid en Schoolklimaat

SKA = Sturen op Kwaliteitszorg en Ambitie (schoolniveau)

OR = Onderwijs resultaat

BKA = Besturen Kwaliteit en Ambitie

Ieder jaar worden de speerpunten vertaald naar een jaarplan met specifieke doelen en acties. Aan het eind van het jaar evalueren we deze in een jaarverslag.

BIJLAGEN:

1. Vaststellingsformulier Schoolplan
2. Inzet Nationaal Programma Onderwijs
3. Sponsorbeleid
4. Landelijk doelgroepenmodel SO en VSO

1. Vaststellingsformulier schoolplan

Vaststelling Schoolplan			
Naam school:	<i>(naam school invullen)</i>		
Periode:	2021 - 2025		
Vaststelling:			
School	Bestuur	Medezeggenschapsraad	
Datum:	Datum:	Datum:	
Naam:	Naam:	Naam:	
<i>(naam invullen)</i> Schoolleider	Jan Welmers Lid Raad van Bestuur	<i>(naam invullen)</i> Voorzitter MR	
Handtekening:	Handtekening:	Handtekening:	

2. Inzet Nationaal Programma Onderwijs

Aanleiding

Voor Heliomare onderwijs komt er een groot bedrag beschikbaar om te besteden voor het 'wegwerken van de onderwijsachterstanden' middels het Nationaal Programma Onderwijs. Voor de Raad van Bestuur is het van belang om zicht te houden op de rechtmatigheid en doelmatigheid van de inzet van de middelen en of we een juiste verantwoording kunnen afleggen.

Oplegnotitie/ beleidsuitgangspunten

NPO en de mogelijkheid tot inzet van middelen heeft tot doel om de opgelopen onderwijsachterstanden in te halen. Het is niet gemakkelijk om een causaal verband te leggen tussen daar waar leerlingen nu staan en de coronaperiode. Wat we wel kunnen is aangeven hoe wij hier naar kijken en hoe wij het hebben aangepakt:

- Goed geïnformeerde deskundigen hebben waarnemingen gedaan
- Metingen die we altijd al deden
- Aanwijzingen voor wat al niet goed was/wat ontwikkeld diende te worden (reeds ingezet beleid)
- Inzetten van aantoonbare hefboomen/generieke maatregelen die eerder succesvol zijn gebleken
- Vast stellen wat niet als onderwijsaanbod is gegeven

Voor het opstellen van de schoolscan zijn gesprekken gevoerd met teamleden tijdens bouwoverleggen en groepsplanbesprekingen. Rob Hanse (externe ondersteuner van Fenom) heeft op basis van gesprekken met de schoolleiding de schoolscan verder geschreven. Aansluitend is er aan het einde van schooljaar 2020-2021 opnieuw opgehaald bij het team, door de intern begeleiders. Dit in combinatie met de analyse van de data leeropbrengsten, vragenlijsten heeft geleid tot een concept voor het schoolprogramma NPO.

2.1 Schoolscan – Schoolprogramma Nationaal Programma Onderwijs

SO Heemskerk – door Rob Hanse, Fenom

Inleiding

Het Nationaal Programma Onderwijs richt zich op het herstel en de ontwikkeling van het onderwijs tijdens en na corona. Hier komt een substantieel bedrag per leerling (ong. 700 euro) via de lumpsum voor beschikbaar.

Het programma biedt ondersteuning en richt zich op:

- De persoonlijke en praktische ontwikkeling van leerlingen en studenten;
- Het inhalen en goedmaken van vertraging;
- Ondersteuning van leerlingen en studenten in het onderwijs die het moeilijk hebben;
- Ondersteuning voor docenten en andere medewerkers in het onderwijs.

De overheid vraagt om een 'schoolscan' uit te voeren. Deze vormt de basis voor de keuze die scholen gaan maken uit de zogeheten 'menukaart' met effectieve interventies en maatregelen. Deze keuzes worden omgezet in een schoolprogramma/ – plan. Dit plan wordt voorgelegd aan de MR voor instemming en ook de gemeenten worden hierover geïnformeerd. Om de administratieve last voor de scholen te beperken wordt voor de analyse en de planvorming aangesloten bij het eigen kwaliteitszorgsysteem en de bestaande planningscyclus.

Het project bestaat uit drie delen:

- 1) In beeld brengen impact coronacrisis op de ontwikkeling van leerlingen
- 2) In beeld brengen behoeften en mogelijkheden van de school en partners
- 3) Opstellen van schoolprogramma

Deel 1 –schoolscan

1 concretiseren | 2 inventariseren | 3 verzamelen | 4 analyseren

1 Concretiseren

- De vakoverstijgende kennis en vaardigheden (o.a. sociaal emotionele ontwikkeling) en het leren in de praktijk worden als concrete domeinen genomen.
- De kinderen/jongeren van Heliomare staan vaak in een heel systeem van ondersteuning waar corona ook debet aan is geweest en/of nog steeds is (bijv. het niet kunnen uitplaatsen van leerlingen naar woongroepen voor dagbesteding/een periode van uitval van zorg). In dat perspectief en met die integrale benadering bekijken we de scan, interventies en het 'schoolprogramma' en betrekken we onze ketenpartners.
- Het schoolverslag en het concept jaarplan zorgt ervoor dat de scan en de behoefte bepaling aan blijven sluiten bij de reguliere kwaliteitszorgcyclus

2 inventariseren

Effecten van Covid

Veel uitval van medewerkers 28 mensen met Corona, 8 mensen met long-covid. Eerder laag verzuim nu 14%. Daarnaast veel mensen in quarantaine door contacten binnen en buiten de school (eigen gezin). Uiteindelijk is maar 1 groep niet in quarantaine geweest. Er is uitgeschreven wat de lockdown met het team heeft gedaan.

Vakoverstijgende kennis en vaardigheden

Cognitief:

Taalontwikkeling laat achterstand zien

Het leren bij jongere kinderen geeft een wisselend beeld

Groep 8 Begrijpend lezen zwak

Opbrengsten Rekenen geen opvallend verschil

Eindtoets (Route 8) gedaan door 7 kinderen; 6 scores op niveau.

Sociaal emotioneel:

Voorspelbaar beeld bij kinderen die op veranderingen en onveiligheid reageren. Team reageert hier goed en met zorg op. Alle kinderen zijn in beeld. "Deze tijd maakt dat leerkrachten sneller snappen wat nodig is"

In alle klassen constant aan de slag met aandacht voor SOEM. Er zijn geen noemenswaardige problemen ontstaan; "kinderen zijn flexibel"

Zien is ingezet om SOEM te meten, nog geen uitslag

Leren leren:

Er zijn kinderen die profiteren van minder prikkels als ze thuis of in kleine groepen zijn.

Kinderen die ondersteuning behoeven bij het uitstellen van hun aandacht vragen meer inzet

Er is steeds opnieuw groepsvorming nodig bij verandering van context (andere leerkracht, andere bubbel, e.d.)

Effecten op Ouders:

Bij de groep met EMB leerlingen was de zorgzwaarte bij de ouders erg groot bij noodzakelijk thuisonderwijs.

3 Verzamelen en 4 analyseren

Voor data en analyse wordt verwezen naar het jaarverslag van de school.

Deel 2 – schoolscan

5 interpreteren | 6 concluderen | 7 interventies bepalen

Nodig voor individuele leerlingen

- Intensivering van het lees- en spellingsonderwijs (B)

Nodig voor groepen

- De school wil werken met groepsdoorbroken niveaugroepen om beter aan de onderwijsbehoeften tegemoet te komen (E)
- Blijvende aandacht voor groepsvorming (C)

Nodig voor de school / het team

- De school wil het aanbod intensiveren door inzet van onderwijsassistentie. Dit in goede samenwerking met de leerkracht (E)

Deel 3 - schoolprogramma

8 schoolprogramma

De volgende onderdelen uit de menukaart passen bij de gewenste interventies.

B. Effectievere inzet van onderwijs om kennis en vaardigheden bij te spijkeren

- [Een-op-een-begeleiding](#) (intensieve individuele begeleiding door leraar, onderwijsassistent of andere volwassene)
- [Instructie in kleine groepen](#)

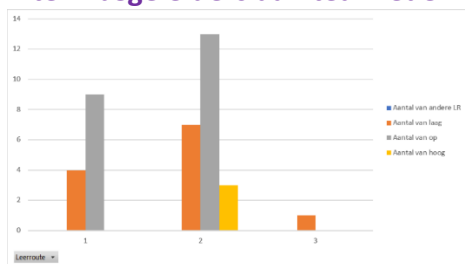
C. Sociaal-emotionele en fysieke ontwikkeling van leerlingen

- [Interventies gericht op het welbevinden van leerlingen](#)

E. (Extra) inzet van personeel en ondersteuning

- [Klassenverkleining](#)
- [Onderwijsassistenten/instructeurs](#)

2.2____(intern) Bericht van de intern begeleiders aan teamleden.



We hebben met IB de analyse gemaakt van de opbrengsten van afgelopen jaar.
Opvallende resultaten:

Leerroute 1 en 2:

Mondelinge taal en rekenen : scoort laag op de leerlijn.

Mogelijke oorzaken zijn:

Online onderwijs is voor deze doelgroep moeilijk vorm te geven.

Praktisch onderwijsaanbod buiten de groep was moeilijk te geven in Coronatijd omdat al het onderwijs binnen de eigen groep moest plaats vinden.

Schriftelijke taal: leerlijn is beperkt er wordt meer aanbod gegeven, dat kun je niet kwijt binnen de leerlijn.

Sociaal emotionele ontwikkeling: Bij de groep met EMB was de zorgzwaarte bij de ouders erg groot bij noodzakelijk thuisonderwijs.

Leerroute 3 en 4:

Mondelinge taal: Een hoog percentage leerlingen scoort laag op de leerlijn.

Mogelijke oorzaken zijn: veel leerlingen met taalspraakstoornis, Corona; veel thuis geweest, op-nieuw weer opstarten, NT2 in combinatie met zeer moeilijk lerend.

Rekenen: Rekenonderwijs op afstand was goed vorm te geven.

Schriftelijke taal: Een kwart van de leerlingen scoort laag op de leerlijn.

Mogelijke oorzaken: Schrijven wellicht niet voldoende aangeboden, niet sprekende leerlingen, auditieve synthese is bij deze leerlingen lastig.

Leerroute 4B-7:

Schriftelijke taal: 1/3 van de leerlingen heeft zich laag op de leerroute ontwikkelt.

Mogelijke oorzaken zijn: Bij deze leerlingen is vaak sprake van een disharmonisch profiel, vaak individuele leerstijl en intensieve ondersteuningsbehoeften. De vertraging door Corona in het uitkiezen en invoeren van een taalmethode.

Leren leren: Er zijn leerlingen die profiteren van minder prikkels als ze thuis of in kleine groepen zijn. Leerlingen die ondersteuning behoeven bij het uitstellen van hun aandacht vragen meer inzet. Er is steeds opnieuw groepsvorming nodig bij verandering van context (andere leerkracht, andere bubbel e.d.)

Algemene conclusie:

- Intensiveren van het aanbod door inzet van een leerkracht (en mogelijk onderwijsassistent)
- Werken met groepsdoorbroken niveaugroepen
- Bijspijkeren van achterstanden op Lezen en Spelling
- Extra handen buiten de klas
- Interventies gericht op transitie van leerlingen naar dagbesteding. Inzet van uren transitie begeleiding.

2.3 Begroting inzet NPO gelden

Begroting NPO gelden KP 1300					budget 2021-2022		€ 285.000,00	96.000
		SP/SV/NO	NPO 21-22	NPO 22-23	inzet		2021-2022 inschatting	2022-2023 inschatting
	Onderwijsproces							
1.	Ontwikkelen van executieve functies van leerlingen (M&M)	SP/NO	D	D	leraar	0,3	€ 25.200,00	€ 13.000,00
	zelfregulerend leren (leren leren) versterken, vergroten betrokkenheid van leerlingen op eigen leerproces	SP/NO	D	D	leraar	0,4	€ 33.600,00	€ 16.800,00
	gesproken taal interventies	NO	B	B	logo	0,09	€ 6.750,00	€ 7.500,00
	Schoolklimaat							
2.	Vergroten en versterken ouderbetrokkenheid (o.a. informatie markt)		F	F	leraarond.	0,2	€ 10.000,00	€ 7.500,00
	Focusprogramma Cultuur		C				€ 3.000,00	
	Programma muziekagoog M.Krab		C		PNIL		€ 22.000,00	
	Cultuureducatie – muziek, verbeteren welbevinden leerlingen		C	C	leraar	0,15	€ 8.550,00	€ 20.000,00
	Kwaliteitszorg en ambitie							
3.	Teamcoaching gericht op verbeteren communicatie en samenwerking (135 uur)		E	E		0,1	€ 8.000,00	
	Auditoren training en OGW traject in schooljaar 21-22						€ 3.500,00	
	persoonlijke coaching teamleden n.a.v. ontwikkelings vragen gerucht op OP en KS		E	E	senior leraar	0,1	€ 9.400,00	
	een op een begeleiding (interne stages)		B	B	leraarond.	0,4	€ 22.800,00	€ 22.800,00
	Onderwijsresultaten							
4.	instructie in kleine groepen (taalinterventies en gedrag),	SP/NO	B	B	leerkracht	0,8	€ 67.200,00	€ 8.400,00
	scholing	SP	F	F	scholing		€ 20.000,00	
	Centrale studiedag 22-23						€ 5.000,00	
	Financiën en huisvesting							
5.	Voldoende middelen op ICT gebied (uitbreiding laptops 30x, touchscreen digibord in nieuwe groep)		F	F	materiaal		€ 30.000,00	
	Voldoende ICT kennis, ondersteuning ICT-Educatie		F	F	assistent	0,2	€ 10.000,00	
					Totaal toegekende inzet		€ 285.000,00	€ 96.000,00

3. Sponsorbeleid

Alle scholen zijn verplicht om in hun schoolplan aan te geven welk beleid ze voeren met betrekking tot sponsoring.

Onze school houdt zich aan de richtlijnen van het convenant van de overheid, te vinden via:

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/convenanten/2009/02/24/convenant-scholen-voor-primair-en-voortgezet-onderwijs-en-sponsoring.html>

De drie belangrijkste uitgangspunten van het convenant zijn:

- Sponsoring moet verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige doelstellingen van de school. Er mag geen schade worden berokkend aan de geestelijke en/of lichamelijke gesteldheid van leerlingen. Sponsoring moet in overeenstemming zijn met de goede smaak en fatsoen.
- Sponsoring mag niet de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van het onderwijs en de daarbij betrokkenen in gevaar brengen.
- Sponsoring mag niet de onderwijsinhoud en/of de continuïteit van het onderwijs beïnvloeden, dan wel in strijd zijn met het onderwijsaanbod en de kwalitatieve eisen die de school aan het onderwijs stelt. Het primair onderwijsproces mag niet afhankelijk zijn van sponsormiddelen.
- De GMR heeft instemmingsrecht op beslissingen van het bevoegd gezag over sponsoring.

Tevens zijn de volgende principes van kracht:

- Nieuwe sponsorcontracten moeten zich richten op een gezonde levensstijl van leerlingen.
- Bedrijven mogen alleen met scholen samenwerken vanuit een maatschappelijke betrokkenheid.
- De samenwerking tussen scholen en bedrijven mag geen nadelige invloed hebben op de geestelijke en lichamelijke ontwikkeling van leerlingen.
- De kernactiviteiten van de school mogen niet afhankelijk worden van sponsoring.

Stichting Vrienden van Heliomare

De Stichting Vrienden van Heliomare biedt Heliomare die financiële middelen die het mogelijk maken net dat beetje extra te doen voor cliënten. De Stichting Vrienden van Heliomare draagt bij aan bijzondere projecten. Projecten die anders niet kunnen worden gerealiseerd. Alle medewerkers van Heliomare kunnen projecten indienen die ten gunste komen aan de cliënten of leerlingen van Heliomare. Deze worden door een werkgroep getoetst.

De Stichting Vrienden heeft een ANBI status. (Algemeen Nut Beogende Instelling).

Meer informatie: <https://www.heliomare.nl/over-heliomare/stichting-vrienden-van-heliomare/>

4. Landelijk doelgroepenmodel SO

Elke leerling in beeld

		1	2	3	4		5		6		7	
Totaal IQ		< 20	20 - 34	35 - 49	50 - 69	PRO 55-80	70 - 89		90 - 110		> 110	
Indeling Inspectie		< 35		35 - 49	50 - 69		70 - 79	80 - 89	90 - 110		110 - 120	> 120
Ontwikkelingsleeftijd (SEO)		0-2 jaar	2-4 jaar	4-6 jaar	6-9 jaar		9-11 jaar		kalenderleeftijd		kalenderleeftijd	
Didactisch functioneringsniveau				FN <E3	FN E3-M5		FN E5-E6		FN M7-M8 Referentieniveau 1F		FN > M8 I-II Referentieniveau 1S/2F	
Leerstandaard		Plancius niveau 1-6	SO-ZML niveau 3	SO-ZML niveau 6	SO-ZML niveau 9 Basisleerlijn ni- veau 4		Basisleerlijn ni- veau 6		Basisleerlijn niveau 8		Basisleerlijn niveau 10	
Leerroutes Passende Perspectieven vanaf groep 6					Passende per- spectieven leer- route 3		Passende perspec- tieven leerroute 2		Passende perspectieven leerroute 1		Passende perspectieven leerroute 1 naar 1S*	
Leerkenmerken		Sensomotorisch en gevoelsmatig	Pragmatisch	Egocentrisch	Egocentrisch en performaal		Performaal en on- gericht		Toepassingsgericht		Betekenisgericht	
Onder- steunings- behoefte t.a.v.	leren en ontwikkelen	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel		Op afroep		Leeftijdsadequaat	
	sociaal-emotionele ontwikkeling	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel		Op afroep		Leeftijdsadequaat	
	communicatie	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel		Op afroep		Leeftijdsadequaat	
	fysieke situatie	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel		Op afroep		Op afroep	
	medische situatie	Zeer intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel		Op afroep		Op afroep	
Uitstroombestemming		VSO	VSO	VSO	PRO		PRO VMBO (BBL)		VMBO (KBL, GTL)		HAVO / VWO	
					VSO	VO	VSO	VO	VSO	VO	VSO	VO

* Leerroute 1 naar 1S is een verdere uitwerking van leerroute 1 uit Passende Perspectieven. Waar leerroute 1 stopt bij referentieniveau 1F, gaat leerroute 1 naar 1S verder naar referentieniveau 1S. Het doel van de leerroute 1 naar 1S is om te voorkomen dat leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften, ondanks hun cognitieve capaciteiten voor een havo/vwo-niveau, te laag doorstromen naar niet passend voortgezet onderwijs.

Voor leerlingen met respectievelijk kenmerken van ADHD, autisme spectrum stoornissen (ASS) en dyslexie, geeft SLO in de leerroute 1 naar 1S aan hoe gestreefd kan worden naar zo hoog mogelijke doelen (1S), terwijl tegelijkertijd inzichtelijk is op welke onderdelen deze leerlingen mogelijk ondersteuning nodig zullen hebben op weg naar 1S.

Landelijk doelgroepenmodel VSO

Elke leerling in beeld

		1	2	3	4		5	6	7
Totaal IQ		< 20	20 - 34	35 - 49	50 - 69	PRO 55-80	70 - 89	90 - 110	> 110
Indeling Inspectie		< 35		35 - 49	50 - 69		70 - 79	80 - 89	90 - 110
Ontwikkelingsleeftijd (SEO)		0-2 jaar	2-5 jaar	5-8 jaar	8-12 jaar		12-16 jaar		kalenderleeftijd
Didactisch functioneringsniveau				FN E3-E4	FN M5-E6		Referentieniveau 1F/ onderdelen 2F	Referentieniveau 2F	Referentieniveau 3F-4F
Leerstandaard		Plancius 1-6 VSO niveau 2	VSO niveau 6	VSO niveau 9	VSO niveau 12	VSO niveau 12/14	VSO niveau 14 Streven naar eind-ter- men VO	VSO niveau 16 Conform eindtermen VO	Conform eindtermen VO
Leerroutes Passende Perspectieven Prak- tijkonderwijs				Passende perspec- tieven Pro leer- route D	Passende per- spectieven Pro leerroute C	Passende per- spectieven Pro leerroute B	Passende perspectieven Pro leerroute A	Passende perspectieven VMBO leerroute 2F (taal) Passende perspectieven VMBO leerroute 2A en leer- route 2F (rekenen)	
Leerroutes Passende Perspectieven VMBO BBL/KBL									
Leerkenmerken		Sensomotorisch en gevoelsmatig	Pragmatisch	Egocentrisch	Egocentrisch en perfoormaal		Perfoormaal en onge- richt	Toepassingsgericht	Betekenisgericht
Onder- steunings- behoefte t.a.v.	leren en ontwikkelen	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel	Op afroep	Leeftijdsadequaet
	sociaal-emotionele ontwikkeling	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel	Op afroep	Leeftijdsadequaet
	communicatie	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel	Op afroep	Leeftijdsadequaet
	fysieke situatie	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel	Op afroep	Op afroep
	medische situatie	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig		Incidenteel	Op afroep	Op afroep
Uitstroombestemming		Belevingsgericht	Taakgericht en activerend	Beschut werk**	Arbeid		Arbeid met certifica- ten MBO Entree	MBO 2/3/4	MBO 3/4 HBO/WO
		Dagbesteding			(beschutte) arbeid **		Arbeid/ Vervolgonderwijs	Vervolgonderwijs	

** Afhankelijk van beschikbare plekken in de regio kunnen leerlingen meer of minder doorstromen naar beschut werk. De praktijk leert dat een groot deel van de leerlingen in leerroute 3 (nog) uitstroomt naar arbeidsmatige dagbesteding. In dat geval kan de regel voor het uitstroomperspectief bij leerroute 3 worden aangepast. Het SO De Velst en VSO A&D hebben de uitstroombestemming leerroute 3 hierop op aangepast.

